

# § 16a godkendelse efter husdyrbrugloven

Stengadevej 40, 5953 Tranekær

Afgjort den 9. juni 2022



Svendborg  
Kommune

## Datablad

<b>Ansøger og kontaktperson</b>	Jens Peter Elberg Løkkeby Strandvej 5 5953 Tranekær Tlf. 30 70 20 27 <a href="mailto:jp@jpelberg.dk">jp@jpelberg.dk</a>
<b>Husdyrbrugets navn og adresse</b>	Stengadevej 40 5953 Tranekær
<b>Ejer af ejendommen</b>	Jens Peter Elberg
<b>Ejendomsnummer</b>	4820008886
<b>Matrikelnummer</b>	4a, Stengade By, Tullebølle
<b>Virksomhedens art</b>	Svinebrug
<b>CHR-nummer</b>	98427
<b>CVR-nummer</b>	84444510
<b>P-nummer</b>	1002695210
<b>Virksomhedstype</b>	Svineproduktion med et produktionsareal på over 100 m <sup>2</sup> og en ammoniakemission på mellem 750 og 3.500 kg NH <sub>3</sub> -N pr. år. IE-husdyrbrug med flere end 2.000 stipladser til slagtesvin.
<b>Tilsynsmyndighed</b>	Svendborg Kommune Miljø og Teknik Natur og Miljø Svendborgvej 135, 5762 V Skerninge Tlf. 6223 3444 <a href="mailto:landbrug@svendborg.dk">landbrug@svendborg.dk</a>
<b>Ansøgningens skemanummer i <a href="http://www.husdyrgodkendelse.dk">www.husdyrgodkendelse.dk</a></b>	226.345
<b>Godkendt produktionsareal</b>	1.566 m <sup>2</sup>
<b>Journal nr.</b>	21/9425
<b>Øvrige afgørelser</b>	
<b>Konsulent</b>	Velas I/S

### Copyright

Kortmateriale er gengivet af Svendborg Kommune med tilladelse fra Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering. Copyright Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering.



Jens Peter Elberg  
Løkkeby Strandvej 5  
5953 Tranekær  
[jp@jpelberg.dk](mailto:jp@jpelberg.dk)

**Miljø og Teknik**

**Natur og Miljø**

Svendborgvej 135

5762 Vester Skerninge

Tlf. 62 23 34 00

Svendborg Kommune meddeler hermed godkendelse efter husdyrbruglovens<sup>1</sup> §16 a, stk. 2 til husdyrbruget på Stengadevej 40, 5892 Gudbjerg, og træffer samtidig afgørelse om dispensation efter husdyrbruglovens<sup>2</sup> §9, stk. 3 for afstandskrav til naboskel.

Husdyrbruget godkendes med denne godkendelse første gang efter husdyrbrugloven fra 2017.

Svendborg Kommune meddeler godkendelsen på baggrund de indsendte oplysninger og de fastsatte vilkår og det afgøres, at husdyrbruget ikke medfører en væsentlig virkning på miljøet.

Dato: 9. juni 2022

Godkendt: Lene Juncher Lind  
Biolog

Annonceret på Svendborg og Langeland Kommunes hjemmeside henholdsvis d. 9. og 10. juni 2022.

---

<sup>1</sup> Lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., LBK nr. 520 af 1. maj 2019 (husdyrbrugloven).

<sup>2</sup> Lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., LBK nr. 520 af 1. maj 2019 (husdyrbrugloven).

Klagefristen udløber fredag d. 8. juli 2022

Søgsmålsfristen udløber d. 10. december 2022

Revurderes senest d. 9. juni 2030

## Resumé

Jens Peter Elberg har søgt om godkendelse til at udvide slagtesvineproduktionen på Stengadevej 40, 5953 Tranekær.

Som følge af lov om forpligtigende kommunale samarbejder<sup>3</sup> er det Svendborg Kommune, der administrerer husdyrbrugloven for husdyrbrug i Langeland Kommune, og det er derfor Svendborg Kommune, der godkender og fører tilsyn med husdyrbrugets miljøforhold.

Der opføres ingen nye driftsbygninger. Ændringen af produktionsarealerne sker i eksisterende driftsbygninger. Produktionsarealet udvides fra et produktionsareal på 1.258 m<sup>2</sup> til et produktionsareal på 1.566 m<sup>2</sup>.

Produktionen af husdyrgødning består af svinegylle som opbevares i to eksisterende gyllebeholdere.

Ammoniakfordampningen stiger fra 2.710 kg N/år til 3.061 kg N/år.

Husdyrbruglovens krav til anvendelse af Bedste Anvendelige Teknologi (BAT) er opfyldt ved at anvende gyllekøling i de eksisterende stalde nr. 3 og 4 jf. godkendelsens bilag 2.

Husdyrbruglovens grænseværdier for påvirkning af natur er overholdt. De nærmeste naturområder er en § 3 beskyttet mose og sø. Der er med udgangspunkt i bl.a. naturområdernes tilstand og øvrig tilførsel af næringsstoffer vurderet, at ammoniakdepositionen fra husdyrbruget ikke vil medføre en tilstandsændring af naturområderne.

Husdyrbruglovens lugtkriterier overholdes i forhold til nærmeste nabo, samlet bebyggelse og byzone.

Der er fastsat støjgrænser i henhold til Miljøstyrelsens vejledninger for støj – og det er vurderet, at støjgrænserne overholdes.

Antallet af transporter til og fra ejendommen er uændret i forhold til nudriften. Størstedelen af transporterne afvikles i kortere perioder i forår og efterår. Der vurderes, at støj fra driften samt transport ikke medfører væsentlige gener. Det er desuden vurderet, at husdyrbruget ikke giver anledning til øvrige gener fra eksempelvis støv, lys, skadedyr, affald mv.

Det vurderes, at det ansøgte husdyrbrug ikke medfører væsentlige virkninger på miljøet.

---

<sup>3</sup> Lov om forpligtigende kommunale samarbejder, jf. LBK nr. 423 af 30. april 2018.

# Indholdsfortegnelse

<b>Datablad</b> .....	<b>2</b>
<b>Resumé</b> .....	<b>4</b>
<b>Indholdsfortegnelse</b> .....	<b>5</b>
<b>Indledning</b> .....	<b>7</b>
<b>Svendborg Kommunes afgørelse</b> .....	<b>7</b>
<i>Lovgrundlag</i> .....	7
<i>Afgørelse med vilkår</i> .....	8
<i>Generelle forhold</i> .....	11
<i>Retsbeskyttelse</i> .....	12
<i>Revurdering af godkendelse</i> .....	12
<i>Klagevejledning</i> .....	12
<i>Søgsmål</i> .....	13
<b>Miljøteknisk redegørelse</b> .....	<b>14</b>
<i>Vurdering af miljøkonsekvensrapport</i> .....	14
<i>Ejendomsforhold</i> .....	15
Ansøger og ejerforhold.....	15
Vurdering af samdrift med andre husdyrbrug.....	15
Biaktiviteter .....	15
<i>Placering</i> .....	15
Husdyrbrugets beliggenhed, afstandskrav og planmæssige forhold .....	15
Varetagelse af landskab, kulturhistorie, rekreative og geologiske værdier mv.....	18
<i>Husdyrbrugets anlæg</i> .....	18
Produktionsareal.....	18
Drift af staldanlæg.....	19
Ventilation.....	21
Rengøring .....	22
<i>Miljøpåvirkning fra husdyrbrugets anlæg</i> .....	22
Ammoniakdeposition til naturområder .....	22
Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (bilag IV-arter).....	28
Lugt .....	30
Støj.....	31
Rystelser .....	38
Transport .....	39
Støv.....	40

Lys .....	41
Skadedyr .....	42
Påvirkning af jord, grundvand og overfladevand .....	42
<i>Egenkontrol og Overvågning</i> .....	46
<i>IE-husdyrbrug</i> .....	47
Energi- og Ressourceforbrug .....	47
Substitution af skadelige stoffer .....	48
Optimering af produktionsprocesser .....	49
Affald .....	49
Anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) .....	50
Forebyggelse af uheld .....	50
<i>Offentlig høring</i> .....	50
<i>Konklusion</i> .....	51
<b>BILAG</b> .....	<b>52</b>
Bilag 1. Miljøkonsekvensrapport .....	52
Bilag 2. Oversigtskort – placering af bygninger .....	53
Bilag 3. Støj .....	55
Bilag 4. Oversigt over høringssvar .....	62
Bilag 5. Svendborg Kommunes behandling af høringssvarene .....	63

# Indledning

Langeland Kommune har via Velas I/S den 21. april 2021 modtaget en ansøgning om at ændre husdyrproduktionen på Stengadevej 40, 5953 Tranekær. Ansøgningen er indsendt via Miljøstyrelsens digitale ansøgningsystem og har skema nr. 226.345. Der er søgt om et samlet produktionsareal på 1.566 m<sup>2</sup>.

Som følge af lov om forpligtende kommunale samarbejder<sup>4</sup>, er det Svendborg Kommune, der administrerer husdyrbrugloven for husdyrbrug i Langeland Kommune.

Svendborg Kommune godkender og fører tilsyn med husdyrbrugets miljøforhold.

Der er tidligere meddelt følgende godkendelser efter husdyrbrugloven:

- § 12 miljøgodkendelse 27. maj 2010
- Tillæg til miljøgodkendelse den 13. oktober 2017

Denne godkendelse er opdelt i 3 dele. Første del er Svendborg Kommunes afgørelse, som indeholder vilkårene for godkendelsen. Anden del er en miljøteknisk redegørelse, som danner grundlag for de opstillede vilkår i godkendelsen. Tredje del er en samling af relevante bilag. Bilag 1 er ansøgers indsendte miljøtekniske rapport, som Svendborg Kommunes afgørelse er baseret på.

## Svendborg Kommunes afgørelse

### Lovgrundlag

Ansøgningen er behandlet i henhold til kravene i husdyrbrugloven<sup>5</sup> med tilhørende husdyrgodkendelsesbekendtgørelse<sup>6</sup>, husdyrgødningsbekendtgørelsen<sup>7</sup> samt Miljøstyrelsens vejledning om miljøgodkendelse af husdyrbrug.

Svendborg Kommune har informeret offentligheden og berørte myndigheder tidligt i beslutningsprocessen ved offentlig annoncering på Svendborg og Langeland Kommunes hjemmeside i perioden 14. marts 2022 til 29. marts 2022. Der er ikke indgået bemærkninger i høringsperioden.

Der har været foretaget høring af et udkast til miljøgodkendelse i perioden 4. april 2022 – 2. maj 2022 af parter og berørte myndigheder. Der er indgået to høringssvar – behandling af høringssvar fremgår af bilag 4 og 5.

---

<sup>4</sup> Lov om forpligtende kommunale samarbejder, jf. LBK nr. 423 af 30. april 2018.

<sup>5</sup> Lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., jf. LBK nr. 520 af 1. maj 2019 (husdyrbrugloven).

<sup>6</sup> Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug, BEK nr. 2225 af 27. november 2021 (husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen).

<sup>7</sup> Bekendtgørelse om miljøregulering af dyrehold og om opbevaring af gødning, BEK nr. 2243 af 29. november 2021 (husdyrgødningsbekendtgørelsen).



## Afgørelse med vilkår

Svendborg Kommune godkender hermed husdyrbruget på Stengadevej 40, 5953 Tranekær, matrikelnummer 4a Stengade By, Tullebølle, i henhold til § 16a stk. 2 i husdyrbrugloven<sup>8</sup>.

Der meddeles samtidig dispensation efter Husdyrbruglovens §9, stk. 3<sup>9</sup> for afstandskrav til naboskel.

Godkendelsen meddeles til ejeren af husdyrbruget, pt. ansøger, der dermed er ansvarlig for, at husdyrbruget placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med denne godkendelse.

Det afgøres samtidig, at godkendelsen af husdyrbruget ikke medfører en væsentlig virkning på miljøet.

Godkendelsen omfatter hele husdyrbruget, og godkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 6 år fra den dato, hvor godkendelsen er meddelt.

Hvis godkendelsen ikke har været helt eller delvist udnyttet i 3 på hinanden efterfølgende år, bortfalder den del af godkendelsen, som ikke har været udnyttet de seneste 3 år.

Godkendelsen gives på baggrund af de oplysninger, som ansøger har sendt frem, den miljøtekniske redegørelse og på følgende vilkår:

### Produktionsstørrelse og staldindretning

1. Det eksisterende staldanlæg må udnyttes med et samlet produktionsareal på 1.566 m<sup>2</sup>. Produktionsarealet skal placeres og indrettes med staldsystem som angivet i den efterfølgende tabel, og med følgende dyrearter, dyretyper:

Stald	Dyretype	Total areal m <sup>2</sup>	Produktionsareal m <sup>2</sup>	Staldsystem
1	Slagtesvin	221	154	Delvist spaltegulv (25-49 % fast gulv)
2	Slagtesvin	414	293	Delvist spaltegulv (25-49 % fast gulv)
3+4	Slagtesvin	744	664	Delvist spaltegulv (25-49 % fast gulv)
5	Slagtesvin	665	455	Delvist spaltegulv (25-49 % fast gulv)

### Teknologi

2. Gyllekanalerne i staldafsnit "3+4" i alt 664 m<sup>2</sup> - skal forsynes med køleslanger, der forbindes med en varmepumpe.

---

<sup>8</sup> Lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., jf. LBK nr. 520 af 1. maj 2019 (husdyrbrugloven).

<sup>9</sup> Lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., jf. LBK nr. 520 af 1. maj 2019 (husdyrbrugloven).

Inden ibrugtagning af den nye stald skal data om den valgte varmepumpe indsendes til kommunen sammen med en endelig opgørelse af arealet af gyllekummen som dokumentation for, at den forudsatte ammoniakreducerende effekt på 18,5 % kan opnås.

3. Varmepumpen skal levere en årlig køleydelse på mindst 143.206 kWh, svarende til en køleeffekt på mindst 24,62 W/m<sup>2</sup> gyllekanal ved en driftstid på 8.760 timer pr. år.

Der tillades dog en fleksibilitet mellem køleeffekt og driftstid, således at effekten kan øges samtidig med, at der køles i færre timer forudsat, at den krævede årlige køleydelse leveres. Køleeffekten kan dog maksimalt være 44,7 W/m<sup>2</sup>, svarende til en driftstid på ca. 4.825 timer.

4. Varmepumpen skal være forsynet med en timetæller til dokumentation for årlig driftstid.
5. Gyllekølingsanlægget skal være forsynet med et trykovervågningssystem, en alarm samt en sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage stopper gyllekølingsanlægget.
6. Gyllekølingsanlægget må ikke kunne genstarte automatisk.
7. Vedligeholdelse af gyllekølingsanlægget skal ske i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.
8. Ved udskiftning af varmepumpen, skal dokumentation for køleeffekt på gyllekøleanlæg indsendes til tilsynsmyndigheden før anlægget tages i drift.
9. Der skal indgås en skriftlig aftale med en godkendt montør med VPO-certifikat eller tilsvarende certificering om kontrol og service af gyllekølingsanlægget mindst én gang årligt. Den årlige kontrol skal som minimum bestå af følgende:
  - afprøvning og funktionssikring af trykovervågningssystemet, alarmen samt sikkerhedsanordningen
  - kontrol af kølekredsens ydelse
  - aflæsning og registrering af driftstimer
10. Enhver form for driftsstop skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed, og tilsynsmyndigheden skal underrettes ved driftsstop, der har en varighed på mere end en uge.
11. Registreringen fra logbogen, den skriftlige kontrolaftale, de årlige kontrolrapporter samt øvrige servicereporter, skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

### Opbevaringsanlæg til husdyrgødning

12. Der tillades opbevaringsanlæg til husdyrgødning med følgende dimensioner og teknologi:

Opbevaringsanlæg	Gødningstype	Miljøteknologi	Kapacitet m <sup>3</sup>	Overfladeareal m <sup>2</sup>
Gyllebeholder 1	Flydende husdyrgødning	-	1530	379
Gyllebeholder 2	Flydende husdyrgødning	-	2040	419

### Rengøring

13. Staldanlægget skal renholdes og rengøres i et omfang, så der til hver en tid opnås en god staldhygiejne, og de miljømæssige gener begrænses.

## Opbevaring og håndtering af olieholdige produkter og kemikalier

14. Ved ændringer af tanke eller tankpladser skal Langeland Kommunes retningslinjer for indretning af tanke og tankpladser, der er gældende på ændringstidspunktet, følges.
15. Beholdere til opbevaring af olie samt tanke til olieholdige produkter skal placeres på et for olie vanskeligt gennemtrængeligt underlag uden afløb, og med minimum 15 cm opkant svarende til at indholdet af den største beholder kan rummes i opsamlingskarret. Desuden skal beholdere/tanke placeres overdækket, så der ikke er mulighed for at det regner på tanke/beholdere eller i opsamlingskarret.
16. Der skal være monteret en afriverkobling mellem tank og slange eller alternativt må tankpistolen ikke kunne fastlåses under påfyldning.
17. Håndtering af olieholdige produkter f.eks. ved tankning af diesel, skal foregå på et for olie vanskeligt gennemtrængeligt underlag, som samtidig er dimensioneret til tung trafik. Belægningen skal have fald mod midten, og påfyldningslangen må ikke kunne nå ud over belægningen.
18. Der, hvor olie opbevares og håndteres, skal der findes opsugningsmateriale.
19. Spild af olie skal straks opsamles. Al opsamlet spild inklusiv opsamlingsmaterialet skal opbevares og bortskaffes som farlig affald.
20. Kemikalier, rester og tom emballage skal opbevares på et for kemikalierne tæt underlag uden mulighed for spild til afløb, jord, overfladevand og grundvand.

## Støj

21. Husdyrbrugets samlede bidrag til det ækvivalente, korrigerede støjniveau målt i dB(A) og målt i ethvert punkt ved naboer eller deres opholdsarealer må ikke overstige følgende værdier:

	<b>Alle dage</b>		<b>Alle dage</b>
<b>Mandag-fredag</b>	<b>kl. 18-22 (1 time)</b>	<b>Alle dage</b>	<b>Alle dage</b>
<b>kl. 7-18 (8 timer)</b>	<b>Lørdag</b>	<b>kl. 22-7</b>	<b>kl. 22-7</b>
<b>Lørdag</b>	<b>kl. 14-18 (4 timer)</b>	<b>(½ time)</b>	<b>Maksimal</b>
<b>kl. 7-14 (7 timer)</b>	<b>Søn- og helligdag</b>		<b>værdi</b>
	<b>kl. 7-18 (8 timer)</b>		
55 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)	55 dB(A)

Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (referencelydtrykket 20 µPa) i punkter 1,5 m over terræn. Tallene i parenteserne angiver midlingstiden inden for den pågældende periode. Støjgrænsen er gældende 15m fra bolig ved nærmeste opholdsareal. Er boligen nærmeste punkt gælder støjgrænsen her.

22. Porten i bygning nr. 6 jf. bilag 2 skal være lukket under foderblanding.
23. Dyreholdet må ikke give anledning til støjgener ved de omkringliggende boliger, som er væsentlige efter tilsynsmyndighedens vurdering.
24. Hvis der efter tilsynsmyndighedens vurdering opstår væsentlige støjgener fra dyreholdet, skal der foretages støjreducerende tiltag. Inden etablering skal tiltag accepteres af tilsynsmyndigheden.
25. Hvis tilsynsmyndigheden anser det for nødvendigt, skal den ansvarlige for husdyrbruget dokumentere, at de fastsatte støjgrænser kan overholdes. Denne dokumentation kan dog kun kræves én gang årligt.

Dokumentationen skal foretages i form af målinger eller beregninger efter Miljøstyrelsens retningslinier.

Målingerne/beregningerne skal udføres af en person eller et firma, der er at finde på Miljøstyrelsens sidst reviderede liste over firmaer/personer, der er godkendte til at udføre Miljømåling – ekstern støj.

Målinger/beregninger skal udføres efter Miljøstyrelsens vejledninger om beregning og målinger af ekstern støj fra virksomheder (Vejledning nr. 5/1984 – Ekstern støj virksomheder, Vejledning nr. 6/1984 – Måling af ekstern støj fra virksomheder, Vejledning nr. 5/1993 – vejledning om beregning af ekstern støj fra virksomheder), og skal desuden være i overensstemmelse med Miljøstyrelsens gældende bekendtgørelse om kvalitetskrav til miljømålinger udført af akkrediterede laboratorier, certificerede personer.

Hvis det kan konstateres, at de fastsatte støjgrænser ikke kan overholdes, skal der senest 2 mdr. efter at resultatet foreligger sendes en redegørelse for, hvordan støjen kan reduceres, så de fastsatte støjgrænser kan overholdes.

Redegørelsen skal indeholde en tidsplan for gennemførelse af eventuelle støjdæmpende foranstaltninger, og et økonomisk overslag over de foreslåede ændringer.

### **Støv**

26. Driften må ikke give anledning til støvgener uden for ejendommens areal, som er væsentlige efter tilsynsmyndighedens vurdering.
27. Hvis der efter tilsynsmyndighedens vurdering opstår væsentlige støvgener, skal der foretages støvreducerende tiltag. Inden etablering skal tiltag accepteres af tilsynsmyndigheden.

### **Lys**

28. Udenfor ejendommens areal må der ikke være lysgener, der er væsentlige efter tilsynsmyndigheden vurdering.
29. Hvis der opstår væsentlige lysgener, skal der foretages lysregulerende tiltag. Inden etablering skal tiltag accepteres af tilsynsmyndigheden.

### **Skadedyr og fluer**

30. Der skal foretages en effektiv forebyggelse og bekæmpelse af skadedyr (fluer, rotter mv.) på ejendommen. Bekæmpelsen skal være i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Agro, Institut for Agroøkologi, Aarhus Universitet, tidligere Statens Skadedyrlaboratorium.
31. Hvor foder opbevares og håndteres, skal der renholdes og vedligeholdes, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.).

### **Affald**

32. Både ikke farligt og farligt affald skal opbevares sådan, der ikke er risiko for spredning af affaldsfraktionerne på ejendommen og sådan, at der ikke kan ske forurening af jord, grundvand eller overfladevand.

### **Vaskeplads**

33. Al vask af maskiner og redskaber skal foregå på en plads med en belægning, der er tæt for spildevandet, og med afledning af spildevandet til beholder.

### **Ressourceforbrug**

39. Det årlige energi- og vandforbrug skal dokumenteres. Dokumentationen skal opbevares for de seneste 5 år og skal kunne fremvises ved tilsyn.

## Generelle forhold

Miljøgodkendelsen gælder kun for det ansøgte. Der må ikke ske udvidelse eller ændring i produktionsarealet, herunder staldafsnit og gødningsopbevaringsanlæg samt ændres på dyreholdets sammensætning, før ændringen er anmeldt og godkendt af Svendborg Kommune. Det er også gældende for plansiloanlæg, faste pladser med afløb til brug for kalvehytter samt fortanke og opsamlingsbeholdere til ensilagevand m.v. Svendborg Kommune skal desuden hurtigst muligt orienteres om ændringer i ejerforhold.

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser – også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpede i forhold til denne miljøgodkendelse.

Svendborg Kommune gør endvidere opmærksom på, at en afgørelse efter § 16 a, efter reglerne i husdyrbrugloven ikke fritager fra krav om tilladelse, godkendelse, dispensation m.v. efter anden lovgivning. Herunder kan det nævnes, at en eventuel byggetilladelse, ændring af bygningsanvendelse, nedrivningstilladelse, afledning af tagvand m.v. skal søges separat hos kommunen.

## Retsbeskyttelse

Vilkårene i denne godkendelse er omfattet af 8 års retsbeskyttelse, jf. § 40 stk. 1 husdyrbrugloven. Det betyder, at det som hovedregel ikke vil være muligt at stille nye krav til husdyrbruget inden for de første 8 år efter meddelelsen af godkendelsen medmindre,

- Der er fremkommet nye oplysninger om forureningens skadelige virkning,
- Forureningen medfører miljømæssige skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse,
- Forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved godkendelsens meddelelse,
- Væsentlige ændringer i den bedste tilgængelige teknik skaber mulighed for en betydelig nedbringelse af emissionerne, eller
- Det af hensyn til driftssikkerheden i forbindelse med processen eller aktiviteten er påkrævet, at der anvendes andre teknikker.

Husdyrbrugets egenkontrol er undtaget for retsbeskyttelsen, og tilsynsmyndigheden kan revidere denne for at forbedre husdyrbrugets kontrol med egen forurening, eller for at opnå et mere hensigtsmæssigt tilsyn, jf. § 53 stk. 2 i husdyrbrugloven.

Retsbeskyttelsesperioden regnes fra datoen for meddelelsen af denne godkendelse. Påklages godkendelsen, regnes perioden fra den dato, hvor Miljø- og Fødevareklagenævnet træffer afgørelse om klagen.

## Revurdering af godkendelse

Miljøgodkendelsen skal, jævnfør § 39 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen regelmæssigt, og mindst hvert 10. år, tages op til revurdering. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages senest, når der er forløbet otte år. Godkendelsen skal dermed revurderes første gang senest **d. 9. juni 2030**.

Uanset disse frister skal godkendelsen dog revurderes ved offentliggørelse af en BAT-konklusion.

## Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klageberettigede er ansøger, enhver med en individuel og væsentlig interesse i sagen samt forskellige myndigheder, foreninger og organisationer (jf. kapitel 7 i husdyrbrugloven). Klagenævnet afgør, om du er klageberettiget.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager via klageportalen på følgende link: <https://kpo.naevneneshus.dk/>. Klagen sendes gennem klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i klageportalen.

Når du klager, skal du betale et gebyr. Gebyret er på ca. 900 kr. for privatpersoner og ca. 1800 kr. for virksomheder og organisationer. Du betaler gebyret med betalingskort i klageportalen. Gebyret tilbagebetales, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen og i visse andre tilfælde. For mere information, se Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside, <https://naevneneshus.dk/start-din-klage/miljoe-og-foedevareklagenævnet/>.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der ikke indsendes via klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Svendborg Kommune. Vi videresender herefter din anmodning til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som afgør, om anmodningen kan imødekommes.

Klagen skal være indgivet senest 4 uger efter, at afgørelsen er blevet offentligt annonceret. Du kan finde godkendelsen på Svendborg Kommunes hjemmeside [www.svendborg.dk](http://www.svendborg.dk), og klagefristen er dermed **d. 8. juli 2022**.

Hvis afgørelsen påklages, vil Svendborg Kommune senest tre uger efter klagefristens udløb videresende klagen til behandling i Miljø- og Fødevareklagenævnet sammen med vores bemærkninger til sagen og klagepunkterne. Bemærkningerne sendes også til klagesagens parter.

En klage har som udgangspunkt ikke opsættende virkning. Hvis afgørelsen udnyttes i klageperioden, eller mens en eventuel klage behandles af Miljø- og Fødevareklagenævnet, sker dette på ansøgers egen regning og risiko.

Følgende er orienteret om afgørelsen:

### Ansøger:

- Jens Peter Elberg, Løkkeby Strandvej 5, 5953 Tranekær, mail: [jp@jpelberg.dk](mailto:jp@jpelberg.dk)

### Omkringboende indenfor lugtkonsekvenszone på 644 m og tilstødende matrikler:



## Myndigheder

- Styrelsen for Patientsikkerhed ([stps@stps.dk](mailto:stps@stps.dk))

## Foreninger og organisationer:

- Danmarks Naturfredningsforening, [dn@dn.dk](mailto:dn@dn.dk)
- Dansk Ornitologisk Forening, [natur@dof.dk](mailto:natur@dof.dk)
- Danmarks Sportsfiskerforbund, [post@sportsfiskerforbundet.dk](mailto:post@sportsfiskerforbundet.dk)
- Det Økologiske Råd, [husdyr@ecocouncil.dk](mailto:husdyr@ecocouncil.dk)
- Danmarks Fiskeriforening, [mail@dkfisk.dk](mailto:mail@dkfisk.dk)
- Ferskvandsfiskeriforeningen, [nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk](mailto:nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk)

Orientering om denne afgørelse er desuden sendt til ansøgers konsulent ved Velas. Lokalforeningen af Dansk Ornitologisk Forening [langeland@dof.dk](mailto:langeland@dof.dk) er ligeledes blevet informeret.

## Søgsmål

Ønskes godkendelsen prøvet ved domstolene skal sagen være anlagt senest 6 måneder efter at afgørelsen er meddelt.

Fristen for at anlægge søgsmål er **d. 9. december 2022**.



## Miljøteknisk redegørelse

Denne miljøredegørelse danner grundlag for de vilkår, der meddeles i godkendelsen. Udgangspunktet for redegørelsen er den indsendte ansøgning om miljøgodkendelse af husdyrbruget.

I den indsendte digitale ansøgning (skema nr.: 226.345) er der gennemført beregninger for det ansøgte husdyrbrugs påvirkning af de omkringboende og de nærmeste naturområder. Endvidere er der redegjort for, hvordan husdyrbruget anvender den bedste tilgængelige teknik (BAT).

## Vurdering af miljøkonsekvensrapport

Svendborg Kommune har gennemgået ansøgningen og vurderer, at oplysningskravet vedrørende miljøkonsekvensrapporten er opfyldt, idet den indeholder:

- 1) En beskrivelse af det ansøgte med oplysninger om
  - a) det ansøgtes placering, udformning, dimensioner og andre relevante særkender,
  - b) det ansøgtes forventede væsentlige og eventuelle kumulative indvirkninger på miljøet,
  - c) det ansøgtes særkender eller de foranstaltninger, der påtænkes truffet for at undgå, forebygge eller begrænse og om muligt neutralisere forventede væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet,
  - d) den eller de rimelige alternative løsninger, som ansøger har undersøgt, og som relevante for det ansøgte og dets særlige karakteristika, og hovedårsagerne til den eller de valgte løsninger under hensyn til det ansøgtes indvirkninger på miljøet,
- 2) Et samlet, ikke-teknisk resumé af oplysningerne i pkt. 1, og påtænkte foranstaltninger ved IE-husdyrbrugets ophør, hvis det ansøgte vedrører et IE-husdyrbrug.
- 3) Oplysning om den kompetente ekspert, der har udarbejdet miljøkonsekvensrapporten.

Svendborg Kommune vurderer, at:

Punkt 1a, 1b, 1c fremgår af den digitale ansøgning, der er indsendt via husdyrgodkendelse.dk

Punkt 1d er beskrevet fyldestgørende

Punkt 2 er beskrevet fyldestgørende

Punkt 3 er beskrevet fyldestgørende

Miljøkonsekvensrapporten er vedlagt som bilag 1. Svendborg Kommune har taget udgangspunkt i Miljøkonsekvensrapportens beskrivelser af det ansøgte og beregningerne i det digitale ansøgningssystem husdyrgodkendelse.dk i forhold til de vurderinger og konklusioner der er gennemført i de efterfølgende afsnit.

## Ejendomsforhold

### Ansøger og ejerforhold

Godkendelsen meddeles til husdyrbruget på Stengadevej 40, 5953 Tranekær. Ansøger og ejer pt. er Jens Peter Elberg, Løkkeby Strandvej 5, 5953 Tranekær. Ejer er dermed ansvarlig for, at husdyrproduktionen placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med denne godkendelse, samt at de ansatte på ejendommen er bekendt med godkendelsens vilkår.

### Vurdering af samdrift med andre husdyrbrug.

Ansøger har oplyst, at han ikke driver andre husdyrproduktioner, og at der ikke er samdrift med øvrige husdyrproduktioner. Svendborg Kommune vurderer, at dette er korrekt, og at der ikke er tale om samdrift med andre ejendomme. Det er derfor kun husdyrbruget på Stengadevej 40, der er omfattet af miljøgodkendelsen.

### Biaktiviteter

Ansøger har oplyst, at der ikke er andre aktiviteter på husdyrbruget, der er omfattet af krav om godkendelse eller tilladelse efter miljøbeskyttelsesloven eller regler udstedt i medfør af miljøbeskyttelsesloven. Ansøger har oplyst, at overskudsvarme fra gyllekølingsanlægget anvendes til opvarmning klimastald og farestald, men ikke til stuehus.

Svendborg Kommune har ikke oplysninger som indikerer, at der skulle være tale om biaktiviteter og vurderer derfor, at dette ikke er tilfældet.

## Placering

### Husdyrbrugets beliggenhed, afstandskrav og planmæssige forhold

Husdyrbruget ligger ca. 1 km nordøst for Tullebølle. Der opføres ikke nye bygninger, og der er således tale om en godkendelse af en udvidelse af produktionsarealet i eksisterende bygninger.

Placeringen af husdyranlæggets bygninger fremgår af nedenstående kort og af bilag 2:



De efterfølgende vurderinger af placering og miljøpåvirkningerne tager udgangspunkt i det beskrevne anlæg.

## Afstandskrav

### Svendborg Kommunes bemærkninger og vurdering

Dette afsnit vurderer anlæggets placering i forhold til afstandskrav i §§ 6-8 i husdyrbrugloven.

#### §6

Etablering, udvidelse og ændringer af husdyranlæg samt gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg, der medfører forøget forurening er ikke tilladt indenfor 50 m fra nedenstående boliger og områder.

Placering, afstand og krav fremgår af det efterfølgende oversigtskort og tabel:



Område	Afstandskrav	Afstand målt fra husdyr- eller gødningsopbevaringsanlæg
Eksisterende eller kommuneplanlagt byzone eller sommerhusområde	50 m	980 m* (byzoneområde ved Tullebølle)
Område i landzone der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende.	50 m	3,3 km* (lokalplan 124-1 for eksisterende bebyggelse ved Grænsevængevej)
Nabobeboelse	50 m	97 m (Stengadevej 42)

\* På grund af den store afstand til disse områder fremgår de ikke af kortet ovenfor.

Svendborg Kommune vurderer, at de valgte udpegninger og afstande er korrekte.

Det er således Svendborg Kommunes vurdering, at det ansøgte projekt overholder de fastsatte afstandskrav i husdyrbruglovens § 6.

## §7

Ifølge husdyrbruglovens §7 må der ikke etableres, udvides eller ændres husdyranlæg eller gødningsopbevaringsanlæg inden for 10 m fra ammoniakfølsomme naturtyper.

Der ligger ingen naturområder indenfor 10 m fra det ansøgte anlæg.

## §8

Etablering, udvidelse og ændring af husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg, der medfører forøget forurening skal overholde en række afstandskrav til f.eks. vandindvindingsanlæg, dræn mv. Afstandskravene og afstanden til de konkrete anlæg/områder fremgår af den efterfølgende tabel.

Anlægstype	Afstandskrav	Afstand målt fra bygning
1) Enkelt vandindvindingsanlæg	25 m	> 25 m
2) Fælles vandindvindingsanlæg	50 m	> 50 m
3) Vandløb (herunder dræn) og søer	15 m	> 15 m
4) Offentlig vej, privat fællesvej	15 m	> 15 m
5) Levnedsmiddelvirksomhed	25 m	> 25 m
6) Beboelse samme ejendom	15 m	> 15 m
7) Naboskel (stald nr. "3+4")	30 m	20 m*
7) Naboskel (stald nr. 1)	30 m	22 m*

\*Der er tale om to staldbygninger 1 og "3+4", hvor der sker en forøget emission, og afstandskravet er derfor ikke umiddelbart opfyldt. De øvrige stalde nr. 2 og 5 har uændrede emissioner og skal derfor ikke opfylde afstandskravet på 30 meter til naboskel.

Med undtagelse af afstandskravet til naboskel vurderer Svendborg Kommune, at det ansøgte projekt overholder de fastsatte afstandskrav i husdyrbruglovens § 8.

Ansøger har søgt om dispensation til overskridelse af afstandskravet til naboskel med følgende begrundelse:

*Der søges dispensation efter Husdyrbruglovens §9, stk. 3 for afstand fra stald 1 og 3+4 til skel på landbrugsejendommen Stengadevej 42. Det begrundes med, at der er tale om eksisterende lovligt opførte bygninger, der er i god stand og fortsat ønskes anvendt.*

*Stald 1 søges anvendt igen til slagtesvin efter ikke at have været anvendt i mere end 3 år. Før det var der klimastald. I stald 3+4 ønskes en omfattende renovering, der muliggør etablering af gyllekøling med en dokumenteret og indregnet ammoniakreducerende effekt. En effekt af gyllekøling på lugtemission kan ikke dokumenteres, da den ikke kører året rundt, men en ikke nærmere kvantificeret effekt kan forventes i perioderne gyllekølingen kører. Renoveringen vil ske efter gældende bygge- og miljøtekniske forskrifter.*

*For begge stalde gælder, at der ved skel er hegn og dernæst et frit areal inden maskinhus på landbrugsejendommen Stengadevej 42. Der er god afstand på 90-100 m fra staldene til stuehuset på ejendommen. Som landbrugsejendom er den ikke omfattet af genekriterier for lugt, men kravet på min. 50 m fra stald til nabobeboelse er overholdt. Det vurderes, at den ansøgte drift og indretning ikke giver anledning til forurening eller væsentlige gener, hvorfor der søges dispensation til skel.*

Svendborg Kommune skal tage stilling til om der kan gives dispensation til at overskride afstandskravet til naboskel. En dispensation kan meddeles efter husdyrbruglovens § 9, stk. 3 i tilfælde, hvor en alternativ placering ikke er mulig, og den aktuelle placering ikke indebærer en særlig risiko for forurening. Svendborg Kommune tillægger det betydning, at udvidelsen

udnytter eksisterende bygninger, der tidligere er godkendt til staldbygninger til svineproduktion og, at såfremt der var søgt om at etablere nye bygninger, der kunne overholde afstandskravet til naboskel, ville der ikke være tale om erhvervsmæssige nødvendige bygninger henset til, at der på ejendommen er et bygningskompleks, der kan udnyttes. Derfor er det Svendborg Kommunes vurdering, at der ikke er alternative placeringer.

Naboejendommen – Stengadevej 42 - er en landbrugsejendom, som ansøger ikke selv ejer. De bygninger der ligger tættest på naboskellet, er driftsbygninger, som ligger ca. 50 meter fra staldene på Stengadevej 40. Selve boligen på Stengadevej 42 ligger ca. 100 meter fra nærmeste stald på Stengadevej 40. Der er tale om en relativ lille udvidelse af produktionsarealet i de to stalde med 308 m<sup>2</sup>, og det vurderes derfor, at der ikke er risiko for en særlig forurening, der kan påvirke naboejendommen væsentligt. Svendborg Kommune har foretaget en partshøring af ejere og beboere af Stengadevej 42. Der er ikke modtaget bemærkninger for så vidt angår dispensationen til naboskel.

På denne baggrund meddeler Svendborg Kommune med hjemmel i husdyrbruglovens § 9, stk. 3 dispensation fra afstandskravet til naboskel til ejendommen på Stengadevej 42.

### Varetagelse af landskab, kulturhistorie, rekreative og geologiske værdier mv.

Det fremgår af husdyrbrugloven, at loven særligt tilsigter, at bevare landskabet, kultur- og bymiljøer, værdifulde bebyggelser og at de åbne kyster fortsat skal udgøre en væsentlig natur- og landskabsressource. Kulturhistoriske og rekreative værdier samt geologiske interesser betragtes oftest som en del af de landskabelige værdier. Idet der ikke foretages nybyggeri, er der ikke foretaget en vurdering af den landskabelige påvirkning.

## Husdyrbrugets anlæg

### Produktionsareal

Staldene jf. bilag 2 indrettes til produktion af dyr på følgende måde:

Stald	Dyretype	Total areal m <sup>2</sup>	Produktionsareal m <sup>2</sup>	Staldsystem
1	Slagtesvin	221	154	Delvist spaltegulv (25-49 % fast gulv)
2	Slagtesvin	414	293	Delvist spaltegulv (25-49 % fast gulv)
3+4	Slagtesvin	744	664	Delvist spaltegulv (25-49 % fast gulv)
5	Slagtesvin	665	455	Delvist spaltegulv (25-49 % fast gulv)

I ansøgers miljøkonsekvensrapport fremgår placeringen af produktionsarealet i de enkelte staldafsnit.

På husdyrbruget forefindes desuden to eksisterende gyllebeholdere med følgende kapacitet og overfladeareal, miljøteknologi mv.:

Opbevaringsanlæg	Gødningstype	Miljøteknologi	Kapacitet m <sup>3</sup>	Overfladeareal (m <sup>2</sup> )
Gyllebeholder 1	Flydende husdyrgødning	-	1530	379
Gyllebeholder 2	Flydende husdyrgødning	-	2040	419

Svendborg Kommune vurderer, at det oplyste produktionsareal i det eksisterende staldanlæg, og eksisterende gyllebeholdere er i overensstemmelse med Svendborg Kommunes oplysninger fra det tidligere godkendte staldanlæg, oplysninger fra BBR, samt de faktiske forhold på bedriften.

Det fremgår af de efterfølgende vurderinger, at det samlede husdyrbrug ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af miljøet, og Svendborg Kommune vurderer derfor, at der kan stilles vilkår, der tillader etablering og indretning af det ansøgte husdyrbrug. Svendborg Kommune gør opmærksom på, at ændringer af størrelse, indretning, dyretype, dyreart ikke må ske uden Svendborg Kommunes godkendelse.

#### *Fastsættelse af vilkår*

- *Det eksisterende staldanlæg må indrettes med et samlet produktionsareal på 1.566 m<sup>2</sup>. Produktionsarealet skal placeres og indrettes med staldsystem som angivet i den efterfølgende tabel og med følgende dyrearter og dyretyper:*

Stald	Dyretype	Total areal m <sup>2</sup>	Produktionsareal m <sup>2</sup>	Staldsystem
1	Slagtesvin	221	154	Delvist spaltegulv (25-49 % fast gulv)
2	Slagtesvin	414	293	Delvist spaltegulv (25-49 % fast gulv)
3+4	Slagtesvin	744	664	Delvist spaltegulv (25-49 % fast gulv)
5	Slagtesvin	665	455	Delvist spaltegulv (25-49 % fast gulv)

- *Der tillades opbevaringsanlæg til husdyrgødning med følgende dimensioner og teknologi:*

Opbevaringsanlæg	Gødningstype	Miljøteknologi	Kapacitet m <sup>3</sup>	Overfladeareal m <sup>2</sup>
Gyllebeholder 1	Flydende husdyrgødning	-	1530	379
Gyllebeholder 2	Flydende husdyrgødning	-	2040	419

#### **Drift af staldanlæg**

Ifølge husdyrbrugloven skal der for husdyrbrug, der har en ammoniakemission, der er større end 750 kg N/ha/år, fastsættes vilkår, som sikrer reduktion af ammoniakemissionen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT). Med udgangspunkt i den ansøgte husdyrproduktion herunder anvendt produktionsareal samt gødningsopbevaringsanlæg beregnes - i det digitale ansøgningssystem - husdyrbrugets faktiske ammoniakemission, og et tilhørende krav til BAT. Beregningen af BAT-kravet inddrager en proportionalitetsvurdering i henhold til Miljøstyrelsens vejledning mv.

Beregningerne i ansøgningssystemet viser følgende resultat for den samlede udledning af ammoniak fra husdyrbruget:

### Samlet ammoniakemission fra husdyrbruget (stald og lager) ? i

Driftstype:	Ammoniakemission fra staldafsnit (kg NH <sub>3</sub> -N/år)	Ammoniakemission fra lagre (kg NH <sub>3</sub> -N/år)	Ammoniakemission fra husdyrbruget (kg NH <sub>3</sub> -N/år)
Ansøgt drift	2742,0	319,3	3061,3
Nudrift	2390,2	319,3	2709,5
8 års-drift	1658,0	0,0	1658,0

Det tilhørende krav til BAT er i ansøgningsystemet beregnet til:

Samlet BAT beregning ? i			
	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH <sub>3</sub> -N /år)	2746	319	3066
Faktisk emission (kg NH <sub>3</sub> -N /år)	2742	319	3061
Forskel (kg NH <sub>3</sub> -N /år)	-	-	4
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

Det fremgår af beregningerne, at husdyrbrugets samlede ammoniakemission ikke er større end det fastsatte krav til BAT.

Ansøger har, i miljøkonsekvensrapporten beskrevet, at ammoniakemissionen reduceres ved anvendelse af følgende teknologi:

- Der etableres gyllekøling i et renoveret staldafsnit (stald nr. "3+4").

Gyllekøling er optaget på Miljøstyrelsens liste over godkendte miljøteknologier til reduktion af ammoniakemissionen og betragtes dermed som BAT.

Der er rørudslusning i staldafsnittet, hvor der etableres gyllekøling og effekten af den opnåede ammoniakreduktion beregnes efter følgende formel:

- $0,85x - 0,004x^2$  ( $x$  = køleeffekt i Watt/m<sup>2</sup>)

Formlen kan benyttes op til 30 % ammoniakreduktion.

Svendborg kommune vurderer, at ejendommen, med de beskrevne tiltag, lever op til husdyrbruglovens krav om anvendelse af BAT, og der stilles vilkår i forhold til driften af de ansøgte teknologier. Det anvendte staldsystem bidrager også til, at BAT-kravet overholdes, og der stilles derfor også vilkår til det anvendte staldsystem – vilkåret er fastsat i afsnittet om produktionsareal.

## Fastsættelse af vilkår

- Gyllekanalerne i staldafsnit "3+4" i alt 664 m<sup>2</sup> - skal forsynes med køleslanger, der forbindes med en varmepumpe.
- Inden ibrugtagning af den nye stald skal data om den valgte varmepumpe indsendes til kommunen sammen med en endelig opgørelse af arealet af gyllekummen som dokumentation for, at den forudsatte ammoniakreducerende effekt på 18,5 % kan opnås.
- Varmepumpen skal levere en årlig køleydelse på mindst 143.206 kWh, svarende til en køleeffekt på mindst 24,62 W/m<sup>2</sup> gyllekanal ved en driftstid på 8.760 timer pr. år.

Der tillades en fleksibilitet mellem køleeffekt og driftstid, således at effekten kan øges samtidig med, at der køles i færre timer forudsat, at den krævede årlige køleydelse leveres. Køleeffekten kan dog maksimalt være 44,7 W/m<sup>2</sup>, svarende til en driftstid på ca. 4.825 timer.

- Varmepumpen skal være forsynet med en timetæller til dokumentation af årlig driftstid.
- Gyllekølingsanlægget skal være forsynet med et trykovervågningssystem, en alarm samt en sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage stopper gyllekølingsanlægget.
- Gyllekølingsanlægget må ikke kunne genstarte automatisk.
- Vedligeholdelse af gyllekølingsanlægget skal ske i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.
- Ved udskiftning af varmepumpen, skal dokumentation for køleeffekt på gyllekøleanlæg indsendes til tilsynsmyndigheden før anlægget tages i drift.
- Der skal indgås en skriftlig aftale med en godkendt montør med VPO-certifikat eller tilsvarende certificering om kontrol og service af gyllekølingsanlægget mindst én gang årligt. Den årlige kontrol skal som minimum bestå af følgende:
  - afprøvning og funktionssikring af trykovervågningssystemet, alarmen samt sikkerhedsanordningen
  - kontrol af kølekredsens ydelse
  - aflæsning og registrering af driftstimer
- Enhver form for driftsstop skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed. Tilsynsmyndigheden skal underrettes ved driftsstop, der har en varighed på mere end en uge.
- Registreringen fra logbogen, den skriftlige kontrolaftale, de årlige kontrolrapporter samt øvrige servicereporter, skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende

## Ventilation

Staldanlægget er indrettet med et ventilationsanlæg med afkastene jævnt på staldbygningerne. Miljømæssigt har ventilationssystemet betydning for lugtbelastningen i omgivelserne og ejendommens energiforbrug.

Svendborg Kommune vurderer, at der løbende bør være fokus på driften af ventilatorerne sådan, at der sikres en optimal effekt og begrænset energiforbrug. Ansøger har oplyst, at det er almindelig praksis, at ventilationsanlæg rengøres og vedligeholdes løbende - og oftest ved skift af dyr i et staldafsnit. Det er Svendborg Kommunes vurdering, at den almindelige praksis, om rengøring og vedligehold vil sikre, at ventilationsanlægget fungerer optimalt, og der stilles derfor ikke særlige vilkår til indretning eller drift af ventilationsanlægget.



## Rengøring

Formålet med rengøring af stalde er at nedsætte smittetrykket i besætningen, men også at reducere eventuelle miljømæssige gener i form af f.eks. lugt, støv og fluer.

For at begrænse de miljømæssige gener er det Svendborg Kommunes vurdering, at staldanlægget til hver en tid skal renholdes og rengøres, så den miljømæssige påvirkning begrænses og der opnås en god staldhygiejne, og der stilles vilkår herom. Dette vil bl.a. indebære, at stier holdes tørre, samt at stalde og fodringsanlæg holdes rene og tørre.

Ansøger har redegjort for, at staldanlægget rengøres efter hvert dyreskift. Svendborg Kommune vurderer, at den valgte metode og hyppighed af rengøring umiddelbart vil sikre en god staldhygiejne.

### *Fastsættelse af vilkår*

- *Staldanlægget skal renholdes og rengøres i et omfang, så der til hver en tid opnås en god staldhygiejne, og de miljømæssige gener begrænses.*

## Miljøpåvirkning fra husdyrbrugets anlæg

I forhold til ammoniakdeposition til naturområder og i særlige tilfælde også i forhold til lugt vurderes belastningen i henhold til emissionen fra produktionsarealet ved nudriften og 8 års driften.

Ansøger har oplyst at ammoniakemissionen er 1.658 kg ammoniak/år i 8-årsdriften og 2.710 kg ammoniak/år i nudriften, mens den er 3.061 kg ammoniak/år i ansøgt drift..

Svendborg Kommune vurderer, at oplysningerne for nudriften og 8 års driften, der er opgivet i den digitale ansøgning, er korrekte, og at disse kan danne grundlag for de efterfølgende vurderinger.

### **Ammoniakdeposition til naturområder**

Ansøger har udpeget en række naturområder, og husdyrbrugets ammoniakdeposition er beregnet hertil. De valgte naturområder fremgår af miljøkonsekvensrapporten i bilag 1, og af kort under de enkelte beskrivelser af natur-kategorierne.

Svendborg Kommune vurderer, at der derudover ligger fire §3-beskyttede naturområder indenfor ca. 250 meter af husdyrbruget. Naturområderne er ikke omfattet af Husdyrbruglovens kategori 1, 2 og 3. naturområder. Det er Svendborg Kommunes vurdering, at der skal gennemføres en vurdering af husdyrbrugets eventuelle påvirkning af disse naturområder, og der er med udgangspunkt i ansøgers oplysninger gennemført en beregning af ammoniakdepositionen til disse naturområder.

I forhold til de gennemførte beregninger af ammoniakdepositionerne vurderer Svendborg Kommune, at oplysninger om kildehøjder, ruhed og kumulation, er korrekte. Resultatet af de gennemførte beregninger fremgår af den efterfølgende tabel.

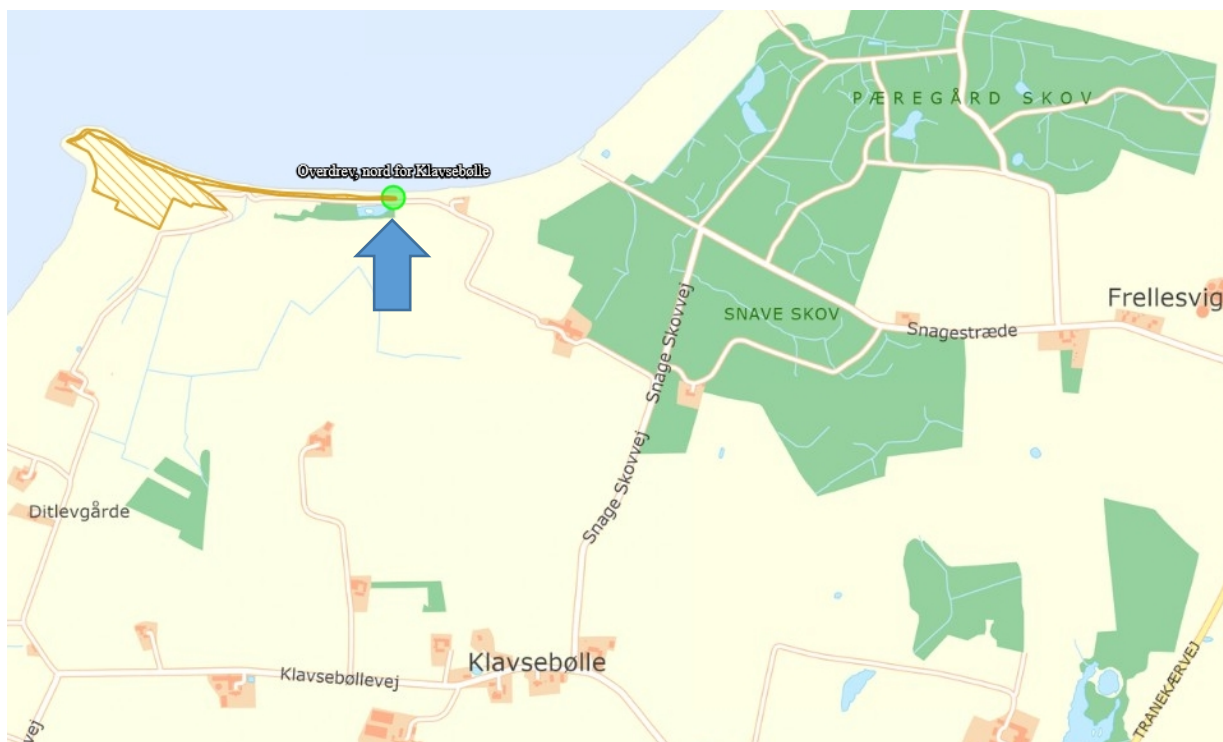
Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):	
					8-års drift	Nudrift:		
Vandhul - i mose	Kategori 3	Sagsbehandler	0	Mk	0,8	0,2	1,6	∨
Vandhul - syd	Kategori 3	Sagsbehandler	0	V	0,2	0,1	0,4	∨
Vandhul - nordøst	Kategori 3	Sagsbehandler	0	V	0,8	0,1	1,4	∨
Vandhul - nord	Kategori 3	Sagsbehandler	0	V	4,9	0,3	7,0	∨
Overdrev Nord-vest	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,1	0,0	0,3	∨
Mose Nord-øst	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,3	0,1	0,6	∨
Overdrev, nord for Klavsebølle	Kategori 2	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0	∨
Overdrev Siø	Kategori 1	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0	∨
Mose N	Kategori 3	Ansøger	0	S	2,3	0,3	4,1	∨

Resultatet opnås med udgangspunkt i, at der er indregnet en ammoniakreducerende effekt for så vidt angår:

- Gyllekøling i stald nr. "3+4" og det anvendte staldsystem.

Der er i afsnittet om *Produktionsareal og Drift af anlæg* fastsat vilkår herom.





Nærmeste kategori 2 natur er et overdrev der ligger cirka 3,3 km nordvest for staldanlægget på Stengadevej 40.

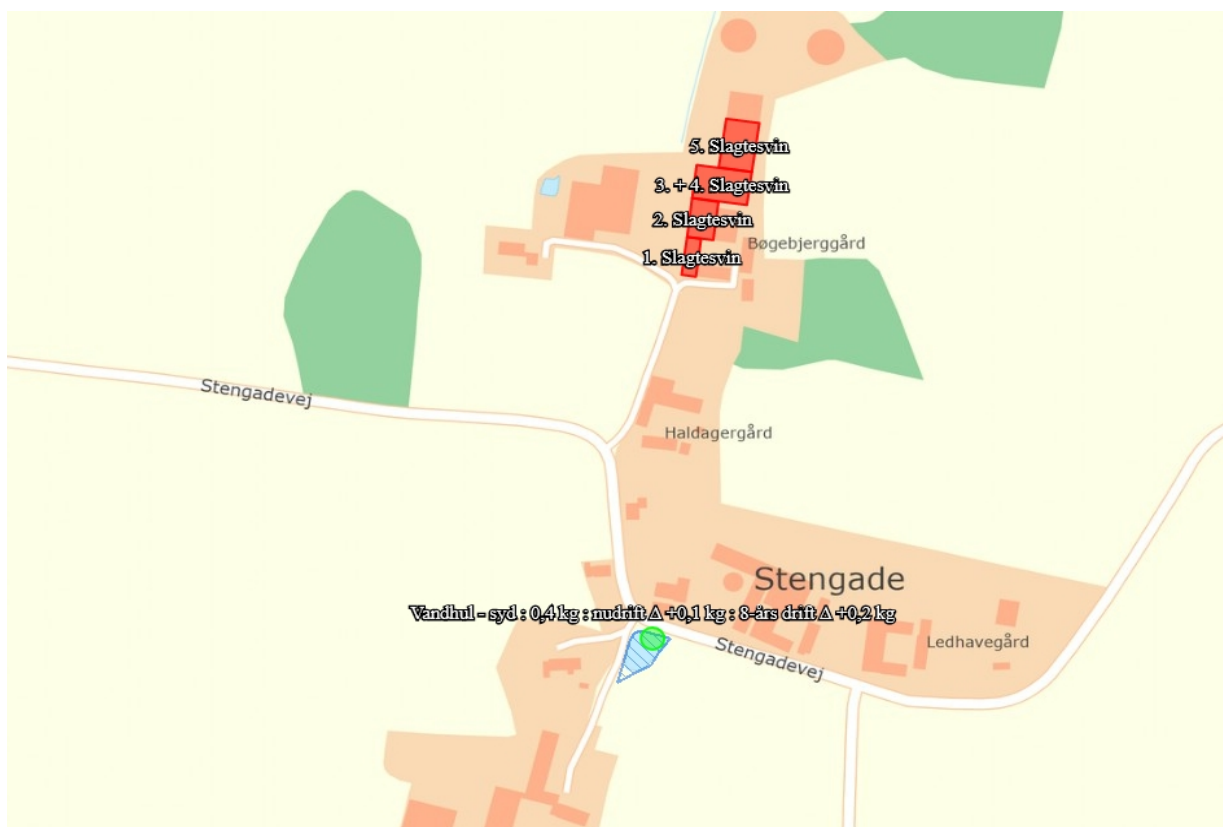
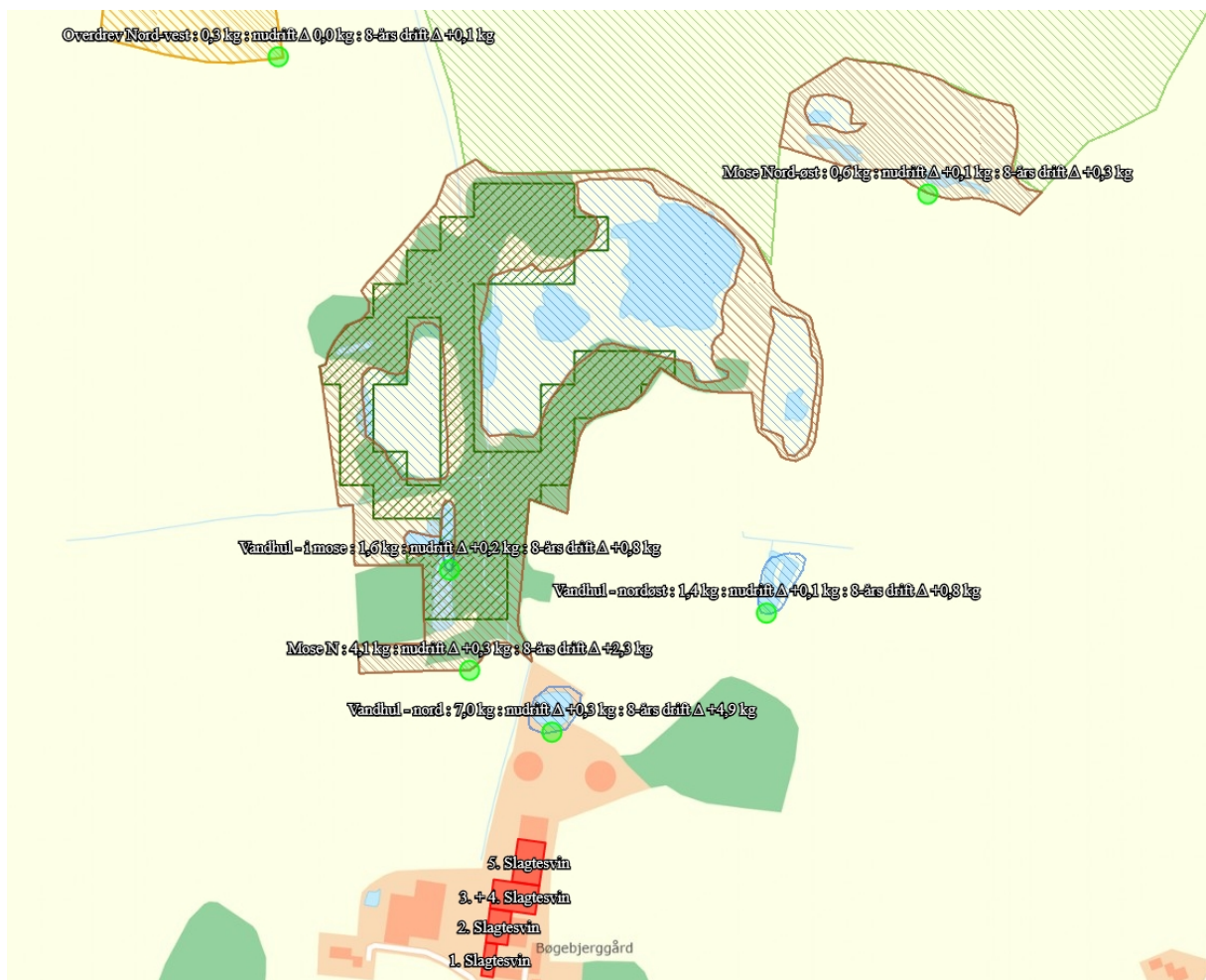
Kategori 2 naturområdet er beskrevet i miljøkonsekvensrapporten. Totaldepositionen og merdeposition til naturområderne er 0,0 kg N/ha/år, og dermed overholdes husdyrbruglovens krav til kategori 2 natur.

### ***Kategori 3-natur***

Kategori 3-natur er ammoniakfølsomme naturtyper udenfor Natura 2000-områder, som ikke allerede er omfattet af kategori 1 og 2. Det vil sige § 3-beskyttede heder, moser og overdrev, og derudover også ammoniakfølsomme skove. Enge og strandenge regnes ikke for ammoniakfølsom natur, og er derfor ikke omfattet af Kategori 3.

I henhold til Husdyrbrugloven kan kommunen stille krav om maksimal merdeposition til denne type af naturområder, dog ikke under 1,0 kg N/ha/år.

På de følgende to figurer fremgår det, hvilke naturområder ansøger har udpeget som Kategori 3 naturpunkter:



De nævnte naturområder er beskrevet i miljøkonsekvensrapporten. Beregningerne i ansøgers miljøkonsekvensrapport viser, at der er en merbelastning til kategori 3 naturområder på 0,1-2,3 kg N/ha/år.

## Mose N

Mosen nord for Stengadevej 40 modtager en ammoniak-merbelastning på 2,3 kg N/ha/år og en totaldeposition fra husdyrbruget på 4,1 kg N/ha/år. Baggrundsbelastningen af ammoniak i området er 12,4 kg N/ha/år baseret på et gennemsnit af tilgængelige data for perioden 2017-2019.

Svendborg Kommune har foretaget en konkret vurdering af mosen, hvor kriterierne fra husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 36, stk. 5, inddrages.

### *Naturområdets status i kommuneplanen.*

Mosen indgår i Grønt Danmarkskort og er udpeget som økologisk forbindelse. Mosen ligger i kanten af et stort naturområde, hvor store dele er udpeget som naturområde med særlige naturbeskyttelsesinteresser. Der er i Langeland Kommunes Kommuneplan 2021-2033 fastsat følgende relevante retningslinjer for økologiske forbindelser:

- Inden for områder udpeget som økologisk forbindelse skal ubrudte og uforstyrrede natursammenhænge bevares og om muligt forbedres. Her må ændringer i arealanvendelsen og etablering af nye større anlæg, ikke i væsentlig grad forringe dyre- og plantelivets spredningsmuligheder.
- Ved byggeri, anlæg eller ombygning af veje, jernbaner eller lignende, der vil afskære en økologisk forbindelse, skal der stilles krav om tiltag, der sikrer hensynet til en mere sammenhængende natur, eller der skal etableres faunapassager, hvor der er behov for det.

Det er Svendborg Kommunes vurdering, at mosens funktion som en del af en økologisk forbindelse bevares idet, der lægges vægt på, at mosen er placeret i udkanten af et større samlet naturområde, der ikke etableres nyt byggeri, og at der ikke sker nogen ændringer i arealanvendelsen i forbindelse med godkendelsen af husdyrbruget.

I kommuneplanen er der for naturområder med særlige beskyttelsesinteresser fastsat følgende retningslinje:

- I naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser skal naturværdierne søges sikret bedst muligt. Inden for Natura 2000-områderne skal Natura 2000-planer og Natura 2000-handleplaner følges.

Området, hvor mosen er placeret er ikke et Natura 2000-område. I de efterfølgende afsnit fremgår det, at der er gennemført en besigtigelse af mosen og en vurdering af mosens tilstand og tålegrænse i forhold til den ammoniak-belastning, som husdyrbruget vil påføre mosen.

Det er vurderet, at mosens tilstand er ringe, at mosens tålegrænse overholdes og at ammoniakpåvirkningen fra husdyrbruget ikke vil medføre, at mosens tilstand ændres. Det er derfor Svendborg Kommunes vurdering, at mosens naturværdier er sikret i overensstemmelse med kommuneplanens retningslinje.

### *Fredning, handleplan for naturpleje eller anden planlagt indsats*

Naturområdet er ikke omfattet af fredning, handleplan for naturpleje eller anden planlagt indsats.

### *Kvælstof bidrag til området fra andre kilder.*

Mosen er omgivet af dyrkede marker, og der er sandsynligvis et kvælstof bidrag herfra via luften. Der går desuden nogle kanaler gennem mosen, som må formodes at have en drænende effekt på mosen og at der derfor også tilføres kvælstof og fosfor til mosen fra de omgivende marker. Svendborg Kommune har ikke kendskab til mængden af kvælstof, der tilføres mosen fra de

omkringliggende marker. Det er dog sandsynligt, at dette bidrag er større end det atmosfæriske bidrag fra selve husdyrbruget.

#### *Naturområdets naturkvalitet.*

Den 6. maj 2022 besøgtede Svendborg Kommune mosen, og følgende planter og dyrearter blev fundet:

#### Planter

Ahorn	Engriflet hvidtjørn	Gråpil	Tagrør
Dunbirk	Alm. hylde	Vild ribs	Kærtidsel
Vortebirk	Gul iris	Alm. røn	Vorterod
Mosebunke	Skovkogleaks	Rørgræs	Vedbendærenpris
Lodden dueurt	Korsknap	Skvalderkål	Båndpil
Rødel	Løgekarse	Burresnerre	Rødsvingel
Engforglemmegej	Alm. mangeløv	Solbær	Krybende potentil
Skovgaltetand	Alm. mjødukt	Kærstar	Mirabel
Hindbær	Vandmynte	Tykkakset star	Skovløg
Hjortetrøst	Nellikeroth sp.	Dunet steffensurt	Prikbladet perikon
Alm. hundegræs	Stor nælde	Skovstilkaks	

#### Dyr

Knopsvane	Gråand	Rådyr	Blishøne
Grøn frø	Dagpåfugleøje	Aurora	

I alt blev der fundet 43 planter og 7 dyr. I forhold til plantearterne var der tale om 36 typiske skovarter (15 af de fundne arter er positive for skov, 1 problem art for skov), og 29 typiske mosearter (5 af de fundne arter er positive for mose, 5 problemarter for mose).

Mosen er i høj grad groet til med træer, og der er ikke meget sammenhængende lysåben mose ud over rørsump. Mosen består af en mosaik af fugtige og mere tørre områder, tilgroede og mere lysåbne områder. Træerne og de øvrige planter er tilsvarende en blanding af arter, som står fugtigt eller mere tørt. Mosen vurderes at have en ringe naturtilstand, baseret på områdets struktur og de fundne arter.

#### *Tålegrænse*

Det vurderes, at mosen er en mosaik af sumpskov/blandingsskov, kalkrig mose og rørsump. Tålegrænsen for sumpskov (Elle-askeskov) er 10-20 kg N/ha/år, mens kalkrig mose og rørsump til sammenligning har en tålegrænse på 15-30 kg N/ha/år

Sumpskov vurderes at være den dominerende naturtype i mosen. Dog i en lidt tør og blandingsskovlignende udgave. Sumpskov er også den af de repræsenterede naturtyper, som har den laveste tålegrænse.

Ud fra et forsigtighedsprincip er det Svendborg Kommunes vurdering, at der skal tages udgangspunkt i tålegrænsen for sumpskov. Mosen vurderes at have en ringe naturtilstand, baseret på områdets struktur og de fundne arter. Tålegrænsen vil derfor ligge i den mere

næringstolerante del af tålegrænsen for sumpskov (elle-askeskov), det vil sige, at tålegrænsen for mosen fastsættes til ligge i den øvre del af intervallet 15-20 kg N/ha/år.

Mosen modtager 16,6 kg i alt (baggrundsbelastning i området + den totale ammoniakdeposition fra Stengadevej 40). Da 16,6 kg N/ha/år ligger indenfor og i den nedre del af det konkrete vurderede tålegrænse-interval på 15-20 kg N/ha/år, vurderes det, at tålegrænsen ikke overskrides, og at mosens tilstand ikke vil ændre sig, som følge af det ansøgte projekt på Stengadevej 40.

### *Konklusion*

Der kan alene stilles krav til en maksimal ammoniakdeposition, hvis området er omfattet af udpegninger i kommuneplanen, en fredning m.v. og/eller har en høj naturkvalitet. Det er desuden et krav at ammoniakbidraget fra husdyrbruget ikke er helt uvæsentligt i forhold til den påvirkning af næringsstoffer, som området modtager fra andre kilder.

Med udgangspunkt i den gennemførte vurdering af naturområdet, og husdyrbrugets påvirkning af dette er det Svendborg Kommunes vurdering, at der ikke er grundlag for at fastsatte krav i denne godkendelse, der har til hensigt at reducere ammoniak-merbelastningen fra husdyrbruget.

### **Øvrig natur - §3-beskyttede naturområder**

Ansøger har ikke beregnet merbelastningen til et par nærvedliggende naturområder (vandhuller), som er §3-beskyttede naturområder, men ikke omfattet af kategori 1, 2 eller 3 natur. Svendborg Kommune har derfor foretaget en beregning til disse § 3-beskyttede naturområder – placeringen af disse naturområders fremgår af de tidligere oversigtskort under afsnittet *kategori 3 natur*.

Søerne ligger dels tæt ved gyllebeholderne og i lidt større afstand nord og syd for driftsbygningerne.

### *Sø ved gyllebeholderne*

Der er en enkelt sø (søen ved gyllebeholderne), som modtager en merdeposition af ammoniak større end 1 kg N/ha/år – søen modtager 4,9 kg N/ha/år. Totaldepositionen af ammoniak er 7 kg N/ha. Baggrundsbelastningen i området udregnet som et gennemsnit over tre år, er 12,4 kg N/ha/år. Søen modtager derfor i alt 19,4 kg N/ha/år.

Den 6. maj 2022 besøgte Svendborg Kommune søen nord for Stengadevej 40, og der blev fundet følgende planter og dyr:

#### Fundne planter

Gul iris	Sværtelvæld	Tagrør	Trådalger
Vejbred-skeblad			

#### Fundne dyr

Døgnfluelarve	Vårfluelarve	Slørvingenymfe	Grøn frø
Rygsvømmer	Skøjtøløber	Vandkalv	

Store dele af søen var dækket af trådalge-plamager, hvilket indikerer, at der er tale om en næringsrig sø. Sammenholdt med besøget vurderes søen til at være en næringsrig sø med moderat tilstand. Det vurderes samtidig, at der ikke er tale om en ammoniakfølsom sø med en lav tålegrænse.



Søen ligger tæt ved staldanlæg og gyllebeholdere på Stengadevej 40 og tæt på intensivt dyrkede marker. På grund af sin placering må det antages, at søen også modtager ammoniak fra andre kilder i større eller mindre udstrækning.

Samlet vurderes det derfor, at søens tilstand ikke vil ændre sig, som følge af det ansøgte projekt på Stengadevej 40.

### Skov

Vest for og cirka 160 m fra staldanlægget ligger et mindre skovområde, der i godkendelsen fra 2010 er beskrevet som en stævningskov. Skoven beskrives som uden urteflors-data, og tilplantet med nåletræer gennem tiden og uden stævningsdrift. Det blev vurderet, at talegrænsen ville være høj – som for *blandet løvskov*. Området er ikke udpeget som ammoniakfølsom skov, og derfor er det Svendborg Kommunes vurdering, at der ikke skal foretages yderligere vurdering af eller fastsættes vilkår for skovområdet.

I forbindelse med tillægsgodkendelsen fra 2017 er det desuden på baggrund af en besigtigelse vurderet, at et mindre område af træer/skov nordøst for gyllebeholderne heller ikke er ammoniakfølsom skov. Svendborg Kommune vurderer, at denne vurdering fortsat er retvisende.

### Øvrig natur - udpegningsgrundlag for NATURA 2000-område

Nærmeste naturområde indenfor NATURA-2000 området "Det Sydfynske Øhav", som ikke er omfattet af husdyrbruglovens naturkategorier er et strandengsområde, og området er placeret ca. 8 km sydvest fra husdyrbruget. Ammoniak-depositionen til dette område er 0,0 kg N/ha/år. Det ansøgte projekt vil ikke medføre nogen fysiske ændringer af det konkrete naturområde.

På den baggrund vurderer Svendborg Kommune, at det ansøgte projekt hverken i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke NATURA 2000 området.

### Fuglebeskyttelse

Fuglebeskyttelsesdirektivet fastlægger en generel beskyttelse af alle vilde fugle og deres levesteder i og udenfor Natura 2000.

Nærmeste fuglebeskyttelsesområde er nr. 71, som er en del af Natura 2000-område nr. 127 'Sydfynske Øhav'. Fuglebeskyttelsesområdet findes ca. 6,3 km sydvest for Stengadevej 40. Udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområde nr. 71 er:

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 71		
Fugle:	Rørdrum (Y)	Knopsvane (T)
	Sangsvane (T)	Blisgås (T)
	Mørkbuget knortegås (T)	Troldand (T)
	Bjergand (T)	Edderfugl (T)
	Hvinand (T)	Toppet skallesluger (T)
	Havørn (TY)	Rørhøg (Y)
	Engsnarre (Y)	Plettet rørvagtel (Y)
	Blishøne (T)	Klyde (Y)
	Almindelig ryle (Y)	Brushane (Y)
	Sorthovedet måge (Y)	Dværgterne (Y)
	Splitterne (Y)	Fjordterne (Y)
	Havterne (Y)	Mosehornugle (Y)
	Rødrygget tornskade (Y)	

Fugle, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. I parenteserne står "T" for trækfugl og "Y" for ynglefugl. Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

På grund af den store afstand vurderes det, at det ansøgte projekt på Stengadevej 40, hverken i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke Natura 2000-området 'Sydfynske Øhav' herunder fuglebeskyttelsesområde nr. 71 væsentligt.

Den øvrige varettagelse af vilde fugle og deres levesteder sikres ved vurderingen af, om ammoniakdepositionen fra det ansøgte projekt vil medføre en ændring af naturområder i nærheden. Det fremgår af de foregående afsnit, at det er Svendborg Kommunes vurdering, at det ansøgte projekt ikke vil medføre, at de omkringliggende naturområders tilstand ændres.

På grund af det ansøgte projekts karakter, afstanden til nærmeste fuglebeskyttelsesområde og den uændrede tilstand af nærliggende naturområder, vurderes det samlet, at det ansøgte projekt, hverken i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke vilde fugle – herunder fugle på udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområdet - og deres levesteder væsentligt.

### **Samlet vurdering**

Svendborg Kommune vurderer, at

- Kravene om maksimalt tilladt totaldeposition for kategori 1- og kategori 2-natur er overholdt.
- Merbelastningen fra husdyrbrugets ammoniakdeposition ikke medfører en tilstandsændring af de nærmeste omkringliggende naturområder, og der fastsættes derfor ikke krav til maksimal merdeposition i forhold til kategori 3-natur og § 3 natur.
- Der ikke er nogen påvirkning af internationale naturområder.
- Der er ikke nogen påvirkning af vilde fugle og deres levesteder.

Der stilles derfor ikke vilkår med henblik på at begrænse ammoniak-emissionen fra driften af husdyrbruget, udover de vilkår, der tidligere er fastsat til begrænsning af ammoniakemissionen (- gyllekøling og staldsystem)

### **Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (bilag IV-arter)**

#### *Padder*

Følgende bilag IV-padder har i henhold til faglig rapport nr. 635 et naturligt udbredelsesområde i den midterste del af Langeland: spidssnudet frø, springfrø og stor vandsalamander. Svendborg Kommune har dog ikke kendskab til konkrete fund i området omkring Stengadevej 40.

Stor vandsalamander, springfrø og spidssnudet frø yngler i vandhuller af forskellig størrelse. Vandhullerne skal helst være solbeskinnede med rent vand og uden fisk. Dybe, kolde eller forurenede vandhuller kan dog være sommerlevested, selv om de ikke egner sig som ynglested. Spidssnudet frø yngler også ved bredden af store søer og i overskyggede ellesumpe.

Den nærmest beliggende sø i området findes ca. 60 meter nord for det ansøgte projekt. Søen vurderes at være næringsrig, og tålegrænsen vurderes ikke at blive overskredet, som følge af det ansøgte projekt. Se vurdering i ovenstående afsnit 'Øvrig natur - §3-beskyttede områder'. Øvrige søer i området modtager en merdeposition på under 1 kg N/ha/år. Det vurderes derfor samlet, at tilstanden af søer i området ikke vil ændre sig, som følge af det ansøgte projekt. På den baggrund vurderes det, at det ansøgte projekt ikke kan beskadige eller ødelægge bilag IV-padders yngle- eller rasteområder.

#### *Flagermus*

Udover paddearter kan der også jf. Håndbog om bilag IV arter findes syd-, brun-, troid- og dværgflagermus på den midterste del af Langeland. Svendborg Kommune har dog ikke kendskab til konkrete fund af disse arter i nærheden af Stengadevej 40.

Yngle- eller rasteområder for sydflagermus vil kunne påvirkes af projekter, som indebærer forringelse af bygninger, da de yngler i huse. De vil desuden kunne blive påvirket af større ændringer af skovkantens placering, forløb og beskaffenhed.

Brunflagermus, troidflagermus og dværgflagermus kan blive negativt påvirket af fældning af træer med hulheder, træer med revner og sprækker, kapning af grene med hulheder osv. De kan desuden påvirkes negativt af større ændringer af skovkanternes placering, forløb og

beskaffenhed, plantning af nåletræer efter afdrift af gammel løvskov og selektiv fældning af træer med potentiale for hulheder ved udtynding af skov. Da dværgflagermus og trolldflagermus ofte har sommerkvarter i huse af varierende type, kan de desuden ligesom sydflagermus påvirkes negativt af forringelser af bygninger.

Da det ansøgte projekt ikke medfører etablering af ny bebyggelse, eller ændring af skovkant/eksisterende træer samt ikke medfører forringelser af eksisterende bygninger, vurderes det, at yngle- eller rasteområder for syd-, brun-, trolld- og dværgflagermus ikke kan blive beskadiget eller ødelagt, af det ansøgte projekt.

#### *Hasselmus*

I følge Håndbog om bilag IV arter findes der også hasselmus på den midterste del af Langeland. I følge Naturdata er der fundet hasselmus i et naturområde ca. 800 meter nord for Stengadevej 40.

Yngle- og rasteområder for Hasselmus kan blive beskadiget af vejanlæg, anlægsarbejder m.m., anlægsarbejder kan opsplitte yngle- og rasteområder og nedlæggelse eller indskrænkning af levesteder kan isolere hasselmusene i områder, der er for små og for afsondrede til, at der kan opretholdes en levedygtig bestand på og omkring stedet. Valg af for ensidige kulturflader uden et rigt udbud af insekter, urter og træer med rig frugtsætning i hele den sommeraktive periode forringer fødeudbuddet og dermed også levestedets kvalitet som yngle- og rasteområde.

Det gælder desuden, at man skal undlade at lade levesteder for hasselmus indgå i omfattende anlægsarbejder. F.eks. bør man undgå at ændre i områder med status af sårbare naturområder til områder med status af f.eks. råstofområder. Hermed hører også sikring, af at aktiviteterne ikke finder sted i yngleperioden eller vinterperioden, og at foranstaltningerne bliver vedvarende, hvis forstyrrelserne er det. Der skal altid indarbejdes afværgeforanstaltninger i tilfælde af forstyrrelser.

Da det ansøgte projekt ikke indeholder disse elementer, vurderes det, at yngle- eller rasteområder for hasselmus ikke kan blive beskadiget eller ødelagt, af det ansøgte projekt.

#### *Plantearter*

Det vurderes desuden at der ikke findes plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra b, i nærheden af det ansøgte projekt. Det vurderes derfor, at det ansøgte projekt ikke kan ødelægge disse plantearter.

#### *Samlet*

Samlet set vurderes det, at ammoniakdeposition eller øvrige ansøgte ændringer ikke kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra a eller ødelægge de plantearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra b.

Påvirkningen fra anlæggets ammoniakdeposition er dermed i overensstemmelse med habitatbekendtgørelsens § 10, stk. 1 og stk. 2.

## Lugt

Den primære kilde til lugt fra dyrehold er lugtemission fra stalde. Der vil også kunne forekomme lugt fra gødningsopbevaringsanlæg og ved udbringning. Der foreligger dog kun data og modeller, der kan beregne lugtbelastningen fra stalde til omgivelserne. Det betyder, at lugtgener fra gødningsopbevaringsanlæg og ved udbringning primært reguleres ved generelle regler om bl.a. flydelag/overdækning af gyllebeholder, samt tidspunkter for, hvornår husdyrgødning må udbringes, jf. gødningsanvendelsesbekendtgørelsen<sup>10</sup>.

Lugtbelastningen fra stalde angives ved en række beregnede geneafstande og tilhørende genekriterier. Afstanden til naboer skal være længere end de beregnede geneafstande for, at genekriterierne kan overholdes. Husdyrbruglovens genekriterier er fastlagt i forhold til enkeltboliger, samlet bebyggelse<sup>11</sup> og lokalplanlagt boligområde m.v.<sup>12</sup> i landzone og byzone/sommerhusområde. Det bemærkes, at boliger/ejendomme med landbrugspligt ikke er omfattet af husdyrlovens kriterier for lugt.

Ifølge husdyrbrugloven reduceres de modelberegneede geneafstande, hvis husdyrbruget er placeret nord for de omkringboende. Omvendt forøges geneafstanden, hvis der er andre husdyrbrug over 75 DE, indenfor 300 m fra byzone og lign. eller samlet bebyggelse eller 100 m fra enkeltliggende boliger.

Beregningen af geneafstandene foretages både med NY model<sup>13</sup> og FMK-modellen<sup>14</sup>. Den model, der beregner den længste geneafstand anvendes. Der er for hver beregningsmodel fastsat tilhørende genekriterier.

Ansøger har beskrevet og vurderet hvor nærmeste enkeltliggende bolig, samlede bebyggelse samt byzone er beliggende. I forbindelse med den offentlige høring over udkast til godkendelse er der indkommet et høringssvar, der angiver, at der er lugtgener ved boligen på Stengadevej 44. På den baggrund har Svendborg Kommune udpeget denne bolig som enkeltliggende bolig og inddraget denne i den efterfølgende vurdering.

Det efterfølgende oversigtskort viser placeringen af de udpegede boliger og områder.

---

<sup>10</sup> Bekendtgørelse om anvendelse af gødning, BEK nr. 1551 af 2. juli 2021

<sup>11</sup> Beboelsesbygninger på ejendomme uden landbrugspligt, som ikke ejes af den ansvarlige for driften, hvor der inden for en afstand af 200 m ligger flere end 6 beboelsesbygninger på hver sin ejendom uden landbrugspligt, som ikke ejes af den ansvarlige for driften.

<sup>12</sup> Lokalplan i landzone, der er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.

<sup>13</sup> Tager udgangspunkt i ny lugtvejledning og OML-Operationelle Multi Luftforureningsmodel

<sup>14</sup> Vejledende retningslinier for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde, FMK 2. udgave maj 2002.



fastsatte støjgrænser kan overholdes. Denne vurdering tager udgangspunkt i ansøgers oplysninger om *støjemissionen*, og Svendborg Kommunes orienterende beregning af *støjimmissionen* (støjbelastning) i de nærmeste omgivelser.

Emissionen bestemmes med udgangspunkt i oplysninger om de væsentligste støjkloder herunder placering, kildestyrke, driftstid, afskærmning mv. Immissionen bestemmes ved beregning med udgangspunkt i emission, afskærmning, afstandsdæmpning mv.

Støj fra husdyrbrug forekommer dels fra selve driften og dels fra transport til og fra ejendommen. Det betyder, at driftsstøjen inkluderer støj fra stationære støjkloder og fra den interne transport på ejendommen.

I vedlagte Bilag 3 fremgår oplysninger om emission og beregning af immissionen.

### *Støjgrænser*

Husdyrbruget på Stengadevej 40 er placeret i det åbne land, og afstanden til nærmeste lokalplanlagte område og byzone/sommerhusområde er henholdsvis ca. 3,3 km og 980 m. Afstanden til disse områder er så stor, at det i støjmåsig sammenhæng kun er relevant at fastsætte støjgrænser for boliger i det åbne land.

Ifølge Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984, bør støj fra landbrugsdrift ikke være større ved boliger i det åbne land end de grænseværdier, der er vist i den efterfølgende tabel.

	Alle dage	Alle dage	Alle dage
Mandag-fredag	kl. 18-22 (1 time)	kl. 22-7	kl. 22-7
kl. 7-18 (8 timer)	Lørdag	(½ time)	Maksimal
Lørdag	kl. 14-18 (4 timer)		værdi
kl. 7-14 (7 timer)	Søn- og helligdag		
	kl. 7-18 (8 timer)		
55 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)	55 dB(A)

Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (referencydtrykket 20 µPa) i punkter 1,5 m over terræn. Tallene i parenteserne angiver midlingstiden inden for den pågældende periode. Støjgrænsen er gældende 15m fra bolig ved nærmeste opholdsareal. Er boligen nærmeste punkt gælder støjgrænsen her.

Svendborg Kommune vurderer, at der skal stilles vilkår om, at Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser for boliger i det åbne land skal overholdes.

### *Støjemission*

Ansøger har i miljøkonsekvensrapporten redegjort for støjemissionen ved at oplyse om mulige støjkloder samt kildernes driftstid og placering. Der er tale om følgende kilder:

- Tipning af foder i bygning
- Foderblanding i bygning 6 og 8
- Udfodring i stalde (indendørs)
- Ventilationsanlæg
- Pumpning af gylle fra fortank til gyllebeholdere (-eldrevet pumpe)
- Påfyldning af gyllevogn ved udbringning af gylle
- Kornblæser ved foderlade

Det er Svendborg Kommunes vurdering, at der er tale om et uvæsentligt støjbidrag fra kilder, der er placeret indendørs eller kilder, der drives af el. I den efterfølgende vurdering af

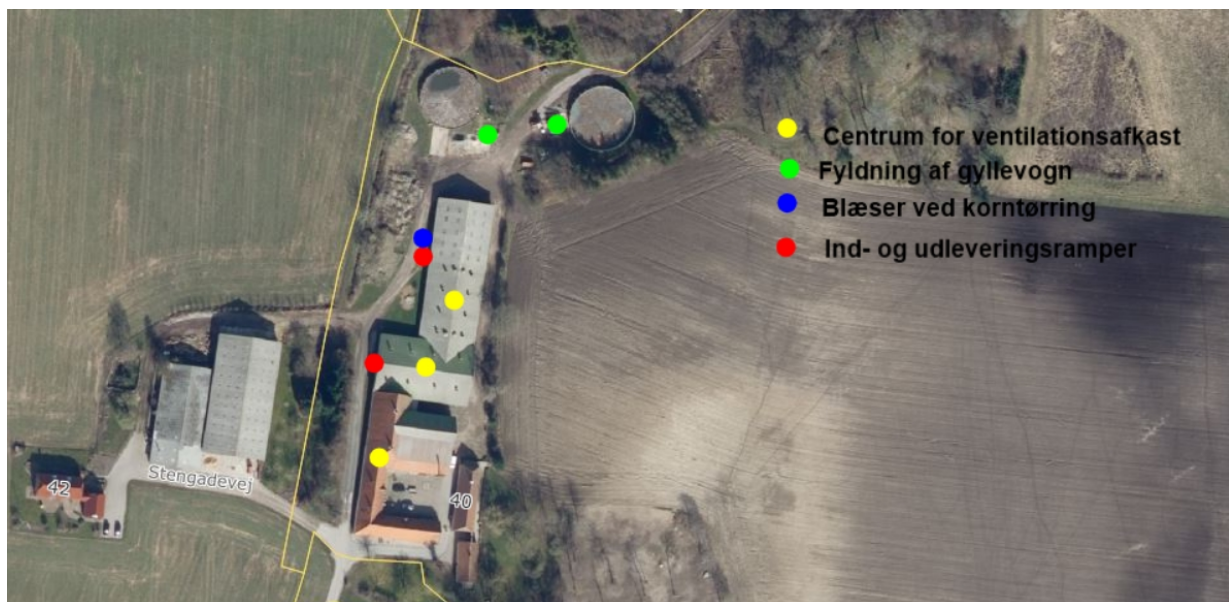
støjbelastningen i omgivelserne indgår bidraget fra den eldrevne pumpe ved fortank og udfodringen i staldene ikke.

Foderblanding foregår i bygning 6 og 8 ved hjælp af kopelevatorer, kværn og opbevaring i indendørs fodersiloer inden foderet transporteres til staldanlægget. Portene i bygningerne, hvor foderblandingen foregår, er ifølge ansøger kun åbne, når der skal læsse foder ind i bygningerne. Med udgangspunkt i den beskrevne metode og placering af foderblandingen sammenholdt med placeringen og afstanden til de omkringboende, er det Svendborg Kommunes vurdering, at der også her er tale om et uvæsentligt støjbidrag, og foderblanding indgår ikke i den videre vurdering af støjbelastningen i omgivelserne. Der fastsættes dog vilkår om, at porten i bygning 6 skal være lukket under foderblanding, idet portåbningen har retning mod nærmeste nabo mod øst.

Det er herefter Svendborg Kommunes vurdering, at de primære stationære støjkilder på husdyrbruget er følgende:

- Ventilationsanlæg
- Påfyldning af gyllevogn ved udbringning
- Kornblæser

Placering af støjkilderne fremgår af det efterfølgende oversigtskort.



### *Intern transport*

Intern transport kan også bidrage til støjbelastningen i omgivelserne – i det konkrete ansøgning vil den interne transport primært forårsages af transportere, der kører til og fra ejendommen med dyr, gylle, foder mv.. I hverdage kan der i gennemsnit forventes 0-1 transportere. Det er oplyst, at transporterne vil forekomme i perioden fra kl. 06.00-19.00.

Det er oplyst, at der årligt vil være ca. 200 transportere, når gylle bringes ud, og ca. 180 transportere ved høst. Størstedelen af gylletransporterne afvikles i foråret over et begrænset antal dage. Ansøger har oplyst, at en gyllevogn kan fyldes ca. 3 gange i timen, hvilket vil svare til, at der på en dag afvikles ca. 48 transportere. Høsttransporterne afvikles over 5-7 dage, hvilket vil svare til ca. 36 transportere pr. dag.

Da til- og frakørselsvejen ligger forholdsvis tæt på de to nærmeste boliger ved Stengadevej 42 og 38, og der er søgt om at kunne afvikle transporterne både i nat- og aftenperioden vurderer Svendborg Kommune, at støjbidraget fra intern transport skal inddrages i den samlede vurdering af støjbelastningen.

### Støj fra dyrehold

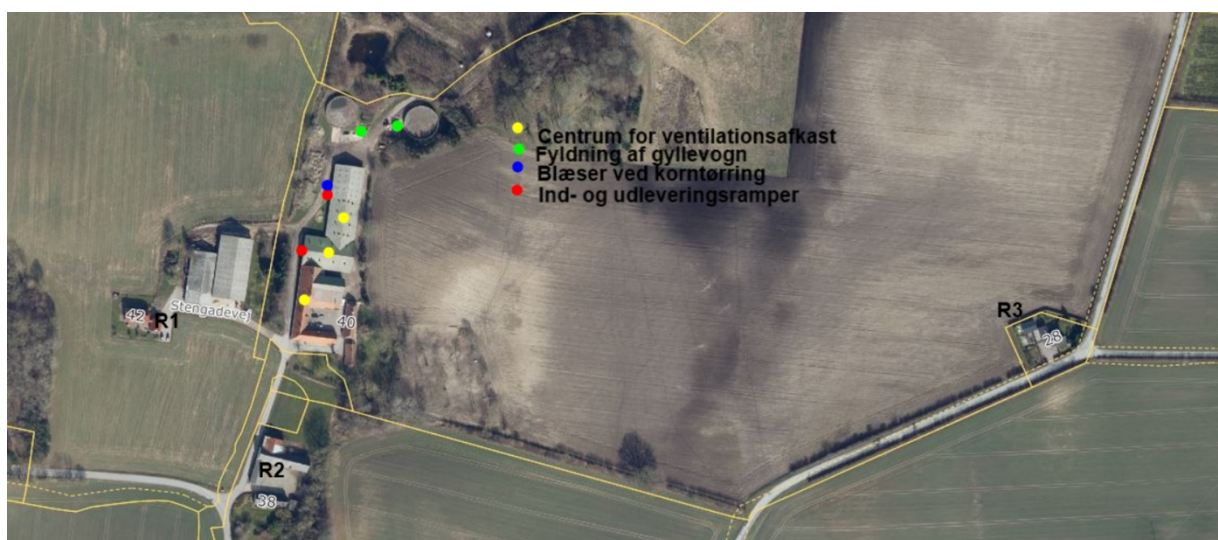
Klagenævnet<sup>15</sup> har redegjort for, at der med henvisning til Miljøstyrelsens vejledninger ikke er vejledende støjgrænser for dyrehold, og at støj fra dyr mest hensigtsmæssigt reguleres i forhold til placering og afstand til de omkringboende eller ved at begrænse tidspunktet for støjpåvirkningen. For husdyrbruget på Stengadevej 40 er udleveringsramperne for ind- og udlevering af dyr placeret på den vestlige side af staldanlægget, og det er oplyst, at indlevering af grise foregår 20 gange om året (ca. hver 3. uge) og udlevering af grise foregår ca. 52 gange om året (ugentligt). Aktiviteterne kan foregå hele døgnet, dog oplyses det, at udlevering primært forekommer om natten fra kl. 03.00-06.00.

Afstanden til de nærmeste naboer mod henholdsvis vest (Stengadevej 42) og syd (Stengadevej 38) er ca. 100m og 125m fra den nærmeste rampe, som bruges til indlevering af dyr. Mod vest er både ind- og udleveringsrampe afskærmet af en større samling af bygninger på ejendommen Stengadevej 42, og mod syd er udleveringsrampen effektivt afskærmet, at de øvrige driftsbygninger på Stengadevej 40. I forhold til indleveringsrampen, er selve boligen på Stengadevej 38 og de primære opholdsarealer skærmet af eksisterende driftsbygninger på denne ejendom. Selve indleveringsrampen er placeret vinkelret på staldbygningen, og der er tale om en kort rampe på ca. 3m med betonsider.

Med udgangspunkt i ovenstående vurderer Svendborg Kommune, at der ikke vil forekomme væsentlige støjgener fra dyreholdet i forbindelse med ind- og udlevering af dyr, og der stilles derfor ikke særlige vilkår til begrænsning af støj. Svendborg Kommune vurderer dog, at der skal fastsættes et generelt vilkår om, at dyreholdet ikke må give anledning til gener i omgivelserne, som efter tilsynsmyndighedens vurdering er væsentlige.

### Støj-immission

Med udgangspunkt i de væsentligste støjkluder, placeringen og driften af disse har Svendborg Kommune gennemført en orienterende beregning af støjbelastningen i de punkter, der fremgår af det efterfølgende oversigtskort.



<sup>15</sup> Sag 19/05023 af 25. januar 2021, [Afgørelse \(naevneneshus.dk\)](http://naevneneshus.dk)



R1: Stengadevej 42, R2: Stengadevej 38, R3: Stengadevej 28.

Beregningen er gennemført med Svendborg Kommunes støjberegningsværktøj, der er udarbejdet af det tidligere Grøntmij/Carl Bro, som akkrediteret støjrådgiver. Beregningen anvender den fælles nordiske beregningsmetode og tager udgangspunkt i Miljøstyrelsens vejledninger for beregning af støj<sup>16</sup>.

Svendborg Kommune gør opmærksom på, at den gennemførte beregning af anlæggets støjbelastning i omgivelserne kan sidestilles med en orienterende støjmåling. Beregningen kan derfor udelukkende anvendes til at vurdere, om der er behov for en egentlig støjdokumentation "Miljømåling – ekstern støj" efter gældende bekendtgørelser og Miljøstyrelsens gældende vejledninger. En sådan dokumentation kan udelades, hvis det med stor sandsynlighed kan fastslås, at de fastsatte støjgrænser overholdes.

Beregningsforudsætninger fremgår af vedlagte Bilag 3 og resultatet af den gennemførte beregning fremgår af de efterfølgende tabeller. Ansøger har oplyst, at gylleudbringning og korntørring/høsttransporter foregår på forskellige tidspunkter af året, og derfor aldrig vil være i drift indenfor de samme driftsperioder. Beregningerne er derfor gennemført med udgangspunkt i følgende to scenarier for natperioden:

Scenarie 1: Udbringning af gylle og påfyldning af gyllevogn og ingen drift af kornblæser

Scenarie 2: Drift af kornblæser og høsttransporter og ingen påfyldning af gyllevogn samt ingen gylletransporter

### Resultat scenarie 1

	Beregningspunkt	Mandag-fredag kl. 7-18 (8 timer) Lørdag kl. 7-14 (7 timer)	Alle dage kl. 18-22 (1 time) Lørdag kl. 14-18 (4 timer) Søn- og helligdag kl. 7-18 (8 timer)	Alle dage kl. 22-7 (½ time)
	<b>Støjgrænser</b>	<b>55 dB(A)</b>	<b>45 dB(A)</b>	<b>40 dB(A)</b>
R1	Stengadevej 42	37 (42)	37 (42)	38 (43)
R2	Stengadevej 38	34 (39)	34 (39)	35 (40)
R3	Stengadevej 28	34 (39)	34 (39)	34 (39)

Støjbelastningen er beregnet 15m fra bolig ved nærmeste opholdsareal eller ved boligen, hvis denne er nærmeste punkt.

---

<sup>16</sup> Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 og vejledning nr. 5/1993

## Resultat scenarie 2

	Beregningspunkt	Mandag-fredag kl. 7-18 (8 timer) Lørdag kl. 7-14 (7 timer)	Alle dage kl. 18-22 (1 time) Lørdag kl. 14-18 (4 timer) Søn- og helligdag kl. 7-18 (8 timer)	Alle dage kl. 22-7 (½ time)
	<b>Støjgrænser</b>	<b>55 dB(A)</b>	<b>45 dB(A)</b>	<b>40 dB(A)</b>
R1	Stengadevej 42	43 (48)	39 (44)	40 (45)
R2	Stengadevej 38	36 (41)	36 (41)	36 (41)
R3	Stengadevej 28	23 (28)	23 (28)	23 (28)

Støjbelastningen er beregnet 15m fra bolig ved nærmeste opholdsareal eller ved boligen, hvis denne er nærmeste punkt. Resultatet for dag- og aftenperioden er vist med udgangspunkt i scenarie 2. Støjgrænserne vil dog være uændrede for beregningspunkt R1 og R2, hvis påfyldning af gyllevogn medtages. I punkt R3 vil belastningen øges, men støjgrænserne overholdes fortsat.

Det skønnes, at beregningerne er behæftet med en usikkerhed på +/- 5 dB(A). Såfremt det med rimelig sikkerhed skal kunne fastslås, at de fastsatte støjgrænser kan overholdes – og at en egentlig støjdokumentation kan undlades - skal resultatet plus usikkerheden være mindre end eller lig med de fastsatte støjgrænser. Tal i parentes angiver beregningsresultatet plus usikkerheden – tal markeret med rød angiver, at støjgrænsen med stor sandsynlighed ikke overholdes.

### Vurdering af dagperiode

Under hensyntagen til usikkerheden på beregningerne fremgår det, at støjgrænserne kan overholdes i dagperioden i begge scenarier.

### Vurdering af aftenperiode

Under hensyntagen til usikkerheden på beregningerne fremgår det, at støjgrænserne kan overholdes i aftenperioden i begge scenarier.

### Vurdering af natperiode

Når usikkerheden inddrages i vurderingen af resultatet fremgår det af beregningerne, at støjgrænsen ikke overholdes ved ejendommen på Stengadevej 42 i både scenarie 1 og 2, og ved Stengadevej 38 i scenarie 2.

Scenarie 1 svarer til situationen, hvor gyllevognen fyldes og gyllen udbringes. Derudover vil der være et støjbidrag fra ventilationsanlægget og den daglige interne transport. Alle støjkilder vægter nogenlunde ens i den samlede beregning af støjbelastningen i natperioden. Bidraget fra ventilationsanlægget er imidlertid med stor sandsynlighed overestimeret, idet der er taget udgangspunkt i 100% drift af alle ventilationsafkast. Ventilationsanlægget er frekvensstyret, og reguleres efter temperaturen i stalden. I natperioden vil udetemperaturen oftest være lavere, og derfor vil behovet for ventilation af staldanlægget også være væsentligt mindre sammenlignet med f.eks. dagtimerne. Sammenholdt med, at overskridelsen af støjgrænserne ligger indenfor den fastlagte usikkerhed vurderer Svendborg Kommune derfor, at støjgrænsen i natperioden med stor sandsynlighed kan overholdes ved alle boliger i scenarie 1.

Scenarie 2 svarer til, at kornblæseren er i drift, sammen med ventilationsanlægget og at der forekommer transporter ved høst og dagligdags transporter.

Overskridelsen af støjgrænsen i scenarie 2 ligger indenfor den fastlagte usikkerhed. Den primære støjkilde er kornblæseren, dog vil ventilation og transporter også udgøre et mindre bidrag af belastningen i omgivelserne. Under hensyn til, at bidraget fra ventilationsanlægget er overestimeret pga. frekvensstyring jf. afsnit ovenfor vurderer Svendborg Kommune, at støjgrænserne med stor sandsynlighed er overholdt ved Stengadevej 38, idet overskridelsen

ved denne bolig er beregnet til 1 dB(A). En halvering af driften af ventilationsanlægget vil netop medføre en reduktion af støjbelastningen med 1 dB(A).

Ved boligen på Stengadevej 42 er overskridelsen af støjgrænsen beregnet til 4 dB(A). Det er Svendborg Kommunes vurdering, at overestimeringen af ventilationsbidraget ikke reducerer støjbelastningen tilstrækkeligt til, at det kan konkluderes, at støjgrænserne overholdes.

Ansøger har dog oplyst, at indsuget ( - den støjende del) peger mod nord og dermed væk fra boligerne på Stengadevej 38 og 42. Dette er fremgår også af luffoto/skråfoto. Svendborg Kommune tillægger denne oplysning betydning og vurderer, at støjbidraget fra kornblæseren sandsynligvis vil være mindre end forudsat i beregningen.

Ansøger har samtidig oplyst en kildestyrke for kornblæseren på 100dB(A), hvoraf det fremgår, at usikkerheden på målingen er +/-3 dB(A). Med fastlæggelse af denne usikkerhed er det Svendborg Kommunes vurdering, at der er tale om en forholdsvis præcis måling af kildestyrken, og dette tillægges også betydning i forhold til den usikkerhed, der er inddraget i den samlede vurdering af støjbelastningen i omgivelserne. Det er vurderet, at et refleksionsbidrag er uden betydning ved boligen på Stengadevej 42, idet blæseren er afskærmet af udleveringsrampen, og refleksionen ikke vil have en direkte retning mod Stengadevej 42.

Med udgangspunkt i ovenstående er det samlet Svendborg Kommunes vurdering, at der er stor sandsynlighed for, at støjgrænsen også kan overholdes ved boligen på Stengadevej 42 i nattimerne. Der fastsættes derfor ikke vilkår, der begrænser driften af kornblæseren.

### *Konklusion*

Med udgangspunkt i den oplyste placering og drift af støjkilderne er det samlet Svendborg Kommunes vurdering, at de fastsatte støjgrænser kan overholdes ved alle omkringliggende boliger og primære opholdsarealer. Der fastsættes vilkår om, at porten i foderladen skal lukkes under foderblanding.

Det er Svendborg Kommunes vurdering, at der skal stilles et generelt vilkår om, at hvis tilsynsmyndigheden anser det for nødvendigt, skal den ansvarlige for husdyrbruget dokumentere, at de fastsatte støjgrænser kan overholdes. Denne dokumentation kan dog kun kræves én gang årligt.

### *Fastsættelse af vilkår*

- *Husdyrbrugets samlede bidrag til det ækvivalente, korrigerede støjniveau målt i dB(A) og målt i ethvert punkt ved naboer eller deres opholdsarealer må ikke overstige følgende værdier:*

	<i>Alle dage</i>	<i>Alle dage</i>	<i>Alle dage</i>
<i>Mandag-fredag</i>	<i>kl. 18-22 (1 time)</i>	<i>kl. 22-7</i>	<i>kl. 22-7</i>
<i>kl. 7-18 (8 timer)</i>	<i>Lørdag</i>	<i>(½ time)</i>	<i>Maksimal</i>
<i>Lørdag</i>	<i>kl. 14-18 (4 timer)</i>		<i>værdi</i>
<i>kl. 7-14 (7 timer)</i>	<i>Søn- og helligdag</i>		
	<i>kl. 7-18 (8 timer)</i>		
<i>55 dB(A)</i>	<i>45 dB(A)</i>	<i>40 dB(A)</i>	<i>55 dB(A)</i>

Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (referencelydtrykket 20 µPa) i punkter 1,5 m over terræn. Tallene i parenteserne angiver midlingstiden inden for den pågældende periode. Støjgrænsen er gældende 15m fra bolig ved nærmeste opholdsareal. Er boligen nærmeste punkt gælder støjgrænsen her.

- *Porten i bygning nr. 6 jf. bilag 2 skal være lukket under foderblanding.*
- *Dyreholdet må ikke give anledning til støjgener ved de omkringliggende boliger, som er væsentlige efter tilsynsmyndighedens vurdering.*
- *Hvis der efter tilsynsmyndighedens vurdering opstår væsentlige støjgener fra dyreholdet, skal der foretages støjreducerende tiltag. Inden etablering skal tiltag accepteres af tilsynsmyndigheden.*
- *Hvis tilsynsmyndigheden anser det for nødvendigt, skal den ansvarlige for husdyrbruget dokumentere, at de fastsatte støjgrænser kan overholdes. Denne dokumentation kan dog kun kræves én gang årligt.*

*Dokumentationen skal foretages i form af målinger eller beregninger efter Miljøstyrelsens retningslinier.*

*Målingerne/beregningerne skal udføres af en person eller et firma, der er at finde på Miljøstyrelsens sidst reviderede liste over firmaer/personer, der er godkendte til at udføre Miljømåling – ekstern støj.*

*Målinger/beregninger skal udføres efter Miljøstyrelsens vejledninger om beregning og målinger af ekstern støj fra virksomheder (Vejledning nr. 5/1984 – Ekstern støj virksomheder, Vejledning nr. 6/1984 – Måling af ekstern støj fra virksomheder, Vejledning nr. 5/1993 – vejledning om beregning af ekstern støj fra virksomheder), og skal desuden være i overensstemmelse med Miljøstyrelsens gældende bekendtgørelse om kvalitetskrav til miljømålinger udført af akkrediterede laboratorier, certificerede personer.*

*Hvis det kan konstateres, at de fastsatte støjgrænser ikke kan overholdes, skal der senest 2 mdr. efter at resultatet foreligger sendes en redegørelse for, hvordan støjen kan reduceres, så de fastsatte støjgrænser kan overholdes.*

*Redegørelsen skal indeholde en tidsplan for gennemførelse af eventuelle støjdæmpende foranstaltninger, og et økonomisk overslag over de foreslåede ændringer.*

## Rystelser

Ansøger har vurderet, at der ingen maskintyper er på ejendommen, der giver rystelser. Svendborg Kommune er enig i denne vurdering.

Svendborg Kommune vurderer, at hvis rystelser skal kunne medføre en væsentlig påvirkning af de omkringliggende boliger, skal der være tale om en væsentlig aktivitet som f.eks. forbikørsel af transporter med en vis hastighed eller på meget ujævn vej. Endelig skal der være tale om, at de konkrete kilder skal være placeret forholdsvis tæt på boliger.

Til- og frakørselsvejen til Stengadevej 40 er placeret vest for staldanlægget, og særligt boligen ved Stengadevej 38, der ligger syd for staldanlægget er placeret tæt herved. Syd for Stengadevej 38 ligger der yderligere 4-5 boliger, som er placeret ved den vej, der fører frem til til- og frakørselsvejen. Boligen på Stengadevej 42, der ligger vest for staldanlægget ligger tilbagetrukket fra til- og frakørselsvejen, og vil med stor sandsynlighed ikke påvirkes af eventuelle rystelser fra transport. Se det efterfølgende oversigtskort for placering af til- og frakørselsvej og de omkringliggende boliger.



Det er Svendborg Kommunes vurdering, at til- og frakørsel ikke vil medføre væsentlige gener i form af rystelser ved boligerne syd for staldanlægget. Der lægges vægt på, at vejen er asfalteret og dermed jævn, og at der er tale om et forholdsvis begrænset antal transporter i hverdage og begrænsede perioder med sæsonbetingede transporter - se det efterfølgende afsnit.

## Transport

De miljømæssige gener forbundet med transport vil primært være støj, lugt og støv. Lugtgener vil oftest kun forekomme ved gyllekørsel. Støvgener vil oftest kun være et problem ved kørsel på grus- og markveje, og hvis naboerne ligger tæt ved kørselsvejen. Støjgener vil sandsynligvis opleves som værende mest generende i aften- og morgentimerne.

Ansøger har oplyst, at al transport generelt søges afviklet så effektivt og til så lidt gene som muligt og primært foregår i dagtimerne, dog kan der især ved høst foregå transporter i aften- og nat-timerne. Ansøger har afgivet følgende oplysninger om transporter til og fra ejendommen:

Transporttype	Ansøgt		
	Antal transporter pr. år	Tidspunkt pr. døgn	Periode på år
Gyllekørsel	200	6.00-22.00	forår og efterår
Korn til foder	180	6.00-22.00	5-7 dage ved høst
Foderlevering (mineraller, soja m.m.)	26	6.00-19.00	Hver 2. uge
Levering af andre fodermidler	6-10	6.00-19.00	Hver 2. måned
Indlevering, 30 kg grise	20	Døgnet rundt	Hver 3. uge
Slagtesvin afhentning	52	Døgnet rundt, men primært kl. 3.00-6.00	1 gang pr. uge
Diverse	150	6.00-19.00	Efter behov-3 gange pr. uge
<b>Total</b>	<b>ca. 640</b>		

Svendborg Kommune vurderer, at der i gennemsnit vil være ca. 0-1 transporter pr. dag i hverdagene, hvor der ikke køres gylle eller høstes. I perioderne med gyllekørsel og høst-transporter kan der forekomme op til ca. 50 transporter om dagen. Til- og frakørselsvejen er asfalteret frem til og Stengadevej 40 og derudover er de efterfølgende ca. 20 m af den interne transportvej også asfalteret.

Transportruten til og fra ejendommen vil foregå ad Stengadevej, og umiddelbart syd for husdyrbruget ligger der 5-6 boliger, som kan påvirkes af transporterne. Transportvejen er asfalteret, og eventuelle støvgener vurderes derfor at være meget begrænset. I hverdagene er der desuden tale om et meget begrænset antal transporter, og de sæsonbetingede transporter afvikles over en begrænset periode. Samlet vurderer Svendborg Kommune derfor, at transport til og fra husdyrbruget ikke vil give væsentlige gener for de omkringboende.

Husdyrbruget har hidtil været godkendt efter husdyrbruglovens §11, og der har været fastsat vilkår om, at gyllevognen skal være forsynet med låg, så der ikke kan forekomme spild på offentligvej, og at et evt. spild skal opsamles. Derudover er der fastsat et generelt vilkår om, at transport på offentlig vej ikke må give anledning til gener for de omkringboende. Der er siden meddelelsen af disse afgørelser via retspraksis fastlagt, at trafik på offentlig vej reguleres via færdselsloven, og der skal derfor ikke fastsættes vilkår i en husdyrbrug-godkendelse, der har til hensigt f.eks. at regulere spild på offentlig vej. Derfor er dette vilkår sammen med det generelle vilkår om eventuelle gener fra transport ikke videreført i denne godkendelse.

## Støv

Ansøger har oplyst, at der vil kunne forekomme støvgener i forbindelse med håndtering af foder og foderblanding. Aktiviteterne foregår indendørs i bygningerne 6 og 8, hvor porte vender væk fra de nærmeste nabobeboelser, og ansøger vurderer derfor, at der ikke vil forekomme støvgener fra husdyrbruget. Svendborg Kommune er enig i ansøgers vurdering af støvgener ved håndtering og blanding af foder.

Derudover er det Svendborg Kommunes vurdering, at der kan opstå støvgener i tørre perioder ved interne transporter, der foregår på husdyrbrugets matrikel. Den primære transportvej på husdyrbruget er placeret vest for og langs staldbygningerne og mod nord, hvor gyllebeholderne ligger. De omkringliggende bygninger enten på husdyrbruget eller særligt ved boligen på Stengadevej 42 vil dermed afskærme transportruten og dermed begrænse eventuelle støvgener. Samlet vurderer Svendborg Kommune derfor, at husdyrbruget ikke vil give anledning til væsentlige støvgener, der stilles dog vilkår, der kan håndtere støvgener, hvis de mod forventning skulle opstå.

#### *Fastsættelse af vilkår:*

- *Driften må ikke give anledning til støvgener uden for ejendommens areal, som er væsentlige efter tilsynsmyndighedens vurdering.*
- *Hvis der efter tilsynsmyndighedens vurdering opstår væsentlige støvgener skal der foretages støvreducerende tiltag. Inden etablering skal tiltag accepteres af tilsynsmyndigheden.*

## Lys

Ansøger har oplyst, at der kun er udendørs belysning i forbindelse med ind- og udlevering af grise, hvis det er påkrævet af sikkerhedsmæssige hensyn.

Ind- og udlevering af dyr foregår på den vestlige side af staldanlægget og dermed i retning mod boligen på Stengadevej 42. Det er dog Svendborg Kommunes vurdering, at de eksisterende ladebygninger på Stengadevej 42 vil afskærme for lys fra husdyrbruget på Stengadevej 40 – se det efterfølgende oversigtskort, hvor de røde prikker markerer ind- og udlevering for grise.



Svendborg Kommune vurderer på grundlag af omfanget af udebelysning samt afstand til og beliggenhed i forhold til nærmeste nabobeboelser, at husdyrbruget ikke vil give anledning til



væsentlige lysgener, der fastsættes dog et generelt vilkår med henblik på håndtering af eventuelle lysgener.

#### *Fastsættelse af vilkår:*

- *Udenfor ejendommens areal må der ikke være lysgener, der er væsentlige efter tilsynsmyndighedens vurdering.*
- *Hvis der opstår væsentlige lysgener skal der foretages lysregulerende tiltag. Inden etablering skal tiltag accepteres af tilsynsmyndigheden.*

## **Skadedyr**

Formålet med at bekæmpe skadedyr er at tage hensyn til omkringliggende beboelser. Den mest almindelige gene fra skadedyr er fluegener, men rotter og mus kan også udgøre en væsentlig gene.

Ansøger har i miljøkonsekvensrapporten beskrevet, at skadedyr forebygges og bekæmpes på følgende måde:

- Fluebekæmpelse sker efter retningslinjer fra Aarhus Universitet: "Retningslinjer for fluebekæmpelse på og omkring gårde med husdyr", Agro – institut for agroøkologi, Aarhus universitet. Der er opsat rottekasser, der tilses jævnlige

Forebyggelse af fluegener kræver først og fremmest en god gødningshåndtering, og en generel god staldhygiejne med fjernelse af gødnings- og foderrester. Der er tidligere fastsat vilkår om rengøring, der skal sikre, at der opretholdes en god staldhygiejne.

Forebyggelse af rotter og mus sker bl.a. ved at sikre, at der hvor foder håndteres og opbevares skal der renholdes og vedligeholdes, og der stilles vilkår herom. Bekæmpelse af rotter skal ske i henhold til aftale med autoriseret rottebekæmper, f.eks. via den kommunale ordning.

Det er Svendborg Kommunes vurdering, at forebyggelse og bekæmpelse af skadedyr skal tage udgangspunkt i de nyeste retningslinjer fra Agroøkologi, Aarhus Universitet, tidligere Statens Skadedyrlaboratorium, og der stilles vilkår herom.

#### *Fastsættelse af vilkår:*

- *Der skal foretages en effektiv forebyggelse og bekæmpelse af skadedyr (fluer, rotter mv.) på ejendommen. Bekæmpelsen skal være i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Agro, Institut for Agroøkologi, Aarhus Universitet, tidligere Statens Skadedyrlaboratorium.*
- *Hvor foder opbevares og håndteres skal der renholdes og vedligeholdes, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.).*

## **Påvirkning af jord, grundvand og overfladevand**

Ved godkendelse af en husdyrproduktion, skal det sikres, at produktionen ikke vil give anledning til en væsentlig påvirkning af bl.a. jord, grundvand og overfladevand.

I den sammenhæng er det Svendborg Kommunes vurdering, at særligt opbevaring og håndtering af husdyrgødning, olieholdige produkter, kemikalier samt håndtering af spildevand er miljøparametre, der kan have betydning for påvirkningen af jord, grundvand og overfladevand. I det efterfølgende vurderes disse parametre i forhold til mulig påvirkning, og om der skal fastsættes vilkår til driften.

### **Gødningsproduktion, opbevaring og håndtering**

Der er i husdyrgødningsbekendtgørelsen og gødningsanvendelsesbekendtgørelsen fastsat en række krav til opbevaring, håndtering og anvendelse af husdyrgødning.

I forbindelse med denne godkendelse gennemføres der en vurdering af, om gældende regler kan overholdes for så vidt angår opbevaringskapacitet i gyllebeholder og møddingsplads, idet

manglende opbevaringskapacitet kan medføre risiko for uheld og dermed forurening af jord, grundvand mv.

Desuden foretages der en vurdering af risikoen for forurening af jord og grundvand ved håndtering af gylle.

### *Gødningsproduktion og opbevaringskapacitet*

Ansøger har redegjort for følgende gødningsproduktion og opbevaringskapacitet:

Gødningstype	Mængde Inkl. regnvand, spildevand mv.	Opbevaring	Opbevaringskapacitet m <sup>3</sup>
Gylle	4.950 m <sup>3</sup>	Gyllebeholder 1	1.530
		Gyllebeholder 2	2.040
		Gyllekanal	150

Husdyrgødningsbekendtgørelsens krav til opbevaringskapacitet for gylle svarer til 6 måneder – tilstrækkelig opbevaringskapacitet vil dog svare til 9 måneder.

Husdyrproduktionen har en samlet opbevaringskapacitet svarende til 9 måneder. Det er dermed Svendborg Kommunes vurdering, at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet til rådighed for den samlede husdyrproduktion.

### *Håndtering af gylle*

Gylle håndteres i forbindelse med tømning af gyllekanaler til gyllebeholder, og i forbindelse med tømning af gyllebeholder. Svendborg Kommune vurderer, at de generelle regler for staldanlæg, gyllebeholdere samt regler for udbringning af gylle er tilstrækkelige til at imødegå eventuelle gener ved håndtering af gylle, og der fastsættes derfor ikke vilkår i denne godkendelse.

### **Anvendelse af farlige stoffer**

Opbevaring og håndtering af olie, olieholdige produkter samt kemikalier kan udgøre en risiko for forurening af jord, grundvand mv.

Ansøger har oplyst at kemiprodukter, olier og olierester opbevares i aflåst rum i værksted uden afløb.

Dieseltank opbevares ligeledes i værkstedet på fast gulv uden afløb med støbt opkant omkring dieseltanken. Der er sikring på tankpistol, så den slår fra, hvis den ikke betjenes.

Det vurderes i det efterfølgende, om der skal fastsættes vilkår til opbevaring og håndtering af olieholdige produkter og kemikalier.

### *Olie og olieholdige produkter*

Langeland Kommune har vedtaget retningslinjer for, hvordan olietanke og tankpladser skal indrettes – se dette link: [Andre forskrifter og retningslinier \(langelandkommune.dk\)](http://langelandkommune.dk). Formålet med retningslinjerne er at beskytte jord og grundvand mod forurening med olie. Det fremgår af retningslinjerne, at disse gælder ved nyetablering og udskiftning af tanke og tankpladser.

Ansøger har redegjort for, at der på husdyrbruget er en dieseltank, der er placeret i værkstedet på fast gulv uden afløb. Der er opsamlingskar omkring dieseltanken i form af en støbt opkant.

Der er tidligere den 27. maj 2010 givet miljøgodkendelse til det konkrete husdyrbrug på Stengadevej 40. I denne miljøgodkendelse er der stillet følgende vilkår:

- Beholdere til opbevaring af olie samt tanke til olieholdige produkter skal placeres på et for olie vanskeligt gennemtrængeligt underlag uden afløb, og med minimum 15 cm opkant svarende til at indholdet af den største beholder kan rummes i opsamlingskarret. Desuden skal beholdere/tanke placeres overdækket, så der ikke er mulighed for at det regner på tanke/beholdere eller i opsamlingskarret.
- Der skal være monteret en afriverkobling mellem tank og slange eller alternativt må tankpistolen ikke kunne fastlåses under påfyldning.
- Håndtering af olieholdige produkter f.eks. ved tankning af diesel, skal foregå på et for olie vanskeligt gennemtrængeligt underlag, som samtidig er dimensioneret til tung trafik. Belægningen skal have fald mod midten, og påfyldningsslangen må ikke kunne nå ud over belægningen.
- Der, hvor olie opbevares og håndteres, skal der findes opsugningsmateriale.
- Spild af olie skal straks opsamles. Al opsamlet spild inklusiv opsamlingsmaterialet skal opbevares og bortskaffes som farligt affald.

Svendborg Kommune har ved tilsyn konstateret, at indretning af olietanken opfylder ovenstående krav, og kravene videreføres i denne godkendelse. Ved ændringer af tanke eller tankpladser f.eks. flytning af en tank, støbning af nyt gulv mv. vil indretning af tank og tankplads blive omfattet af de retningslinjer, der er gældende på tidspunktet for ændringen/nyetableringen, og der sættes vilkår herom.

Der gøres opmærksom på, at de fastsatte vilkår om opbevaring af olie- eller olieholdige produkter også omfatter opbevaring af spildolie mv. Derfor vil størstedelen af de fastsatte vilkår også være gældende efter en ændring af tankplads mv.

#### *Fastsættelse af vilkår*

- *Ved ændringer af tanke eller tankpladser skal Langeland Kommunes retningslinjer for indretning af tanke og tankpladser, der er gældende på ændringstidspunktet, følges.*
- *Beholdere til opbevaring af olie samt tanke til olieholdige produkter skal placeres på et for olie vanskeligt gennemtrængeligt underlag uden afløb, og med minimum 15 cm opkant svarende til at indholdet af den største beholder kan rummes i opsamlingskarret. Desuden skal beholdere/tanke placeres overdækket, så der ikke er mulighed for at det regner på tanke/beholdere eller i opsamlingskarret.*
- *Der skal være monteret en afriver-kobling mellem tank og slange eller alternativt må tankpistolen ikke kunne fastlåses under påfyldning.*
- *Håndtering af olieholdige produkter f.eks. ved tankning af diesel, skal foregå på et for olie vanskeligt gennemtrængeligt underlag, som samtidig er dimensioneret til tung trafik. Belægningen skal have fald mod midten, og påfyldningsslangen må ikke kunne nå ud over belægningen.*
- *Der, hvor olie opbevares og håndteres, skal der findes opsugningsmateriale.*
- *Spild af olie skal straks opsamles. Al opsamlet spild inklusiv opsamlingsmaterialet skal opbevares og bortskaffes som farligt affald.*

## Kemikalier

Opbevaring af bekæmpelsesmidler, rester herfra samt tom emballage skal følge reglerne i den til enhver tid gældende bekendtgørelse om bekæmpelsesmidler<sup>17</sup>.

De generelle regler fastsætter ikke regler om belægning. Det er Svendborg Kommunes vurdering, at en forudsætning for, at der ikke er risiko for forurening af jord og grundvand er, at kemikalier opbevares på en tæt belægning, og at der ikke er risiko for spild til afløb mv. og der stilles derfor vilkår herom.

### Fastsættelse af vilkår

- *Kemikalier, rester og tom emballage skal opbevares på et for kemikalierne tæt underlag uden mulighed for spild til afløb, jord, overfladevand og grundvand.*

### Spildevand

Ansøger har redegjort for produktionen, mængden samt bortledning af spildevand.

Oplysningerne fremgår af den efterfølgende tabel:

Spildevand	Nudrift	Ansøgt produktion		Opsamling/udledes til
	Mængde m <sup>3</sup> /år	Skønnet mængde m <sup>3</sup> /år	mængde m <sup>3</sup> /år	
Rengøringsvand, vand fra vask af produkter fra husdyrhold, foderrekvisitter, o.l.	165	200		Gyllebeholder.
Vand fra befæstede arealer uden risiko for spild af olie og husdyrgødning	5	5		Dræn/nedsivning.
Tagvand	2.200	2.200		Markdræn
Vand fra vaskeplads med risiko for spild af olie og pesticidrester	50	50		Evt. olieudskiller og dræn/nedsivning.
<b>Total</b>	<b>2.420</b>	<b>2.420</b>		

Ansøger har oplyst, at der er en vaskeplads, der er placeret ved den ene gyllebeholder. Det fremgår af den tidligere godkendelse fra maj 2010, at vaskepladsen er indrettet med støbt belægning og afløb til gyllebeholder. Placeringen fremgår af det efterfølgende oversigtskort

---

<sup>17</sup> Bekendtgørelse om bekæmpelsesmidler, BEK nr. 2281 af 29. december 2020 (bekæmpelsesmiddelbekendtgørelsen)



Ved vask af marksprøjte, traktor og andet materiel med rester af plantebeskyttelsesmidler er vaskepladsen omfattet af reglerne, som de fremgår af vaskepladsbekendtgørelsen.

I godkendelsen fra maj 2010 er der fastsat vilkår om, at for at beskytte mod forurening af jord, overfladevand og grundvand skal al vask af maskiner og redskaber foregå på en plads med en tæt belægning, og med afledning af spildevandet til beholder. Det er Svendborg Kommunes vurdering, at vilkåret skal videreføres i denne godkendelse.

For så vidt angår de øvrige typer af spildevand er det Svendborg Kommunes vurdering, at de generelle regler er tilstrækkelige i forhold til at sikre, at jord, grundvand og overfladevand ikke påvirkes væsentligt.

*Fastsættelse af vilkår:*

- *Al vask af maskiner og redskaber skal foregå på en plads med en belægning, der er tæt for spildevandet, og med afledning af spildevandet til beholder.*

## Egenkontrol og Overvågning

Ansøger har redegjort for egenkontrol i den miljøtekniske redegørelse/miljøkonsekvensrapport. Svendborg kommune vurderer, at det er beskrevet fyldestgørende. Der er i denne godkendelse stillet vilkår, der er omfattet af krav om egenkontrol. Egenkontrolvilkårene er fastsat under de relevante afsnit, og omfatter blandt andet:

- Registrering af vand- og energiforbrug.
- Der skal indgås en skriftlig aftale med en godkendt montør med VPO-certifikat eller tilsvarende certificering om kontrol og service af gyllekølingsanlægget mindst én gang årligt. Den årlige kontrol skal som minimum bestå af følgende:
  - afprøvning og funktionssikring af trykovervågningssystemet, alarmerne samt sikkerhedsanordningen
  - kontrol af kølekredsens ydelse
  - aflæsning og registrering af driftstimer

Enhver form for driftsstop skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed.

## IE-husdyrbrug

Husdyrbruget på Stengadevej 40 godkendes efter lovens §16a stk. 2, og er dermed omfattet af reglerne for IE-husdyrbrug. Det betyder, at husdyrbruget foruden vilkår i denne godkendelse skal sikre, at de generelle regler for IE-husdyrbrug efterleves.

IE-direktivet og en række BAT-konklusioner er indarbejdet i husdyrreguleringen for fjerkræ- og svinebrug, der er omfattet af husdyrgodkendelseslovens §16a stk. 2.

BAT-konklusionerne omhandler overordnet set emnerne miljøledelse og godt landmandskab samt teknikker indenfor ernæringsmæssig styring, effektiv energiudnyttelse, støj-, støv- og lugtemissioner, emissioner fra hhv. opbevaring, forarbejdning og udbringning af husdyrgødning, emissionsmonitoring og ammoniakemission fra staldanlæg.

Der gøres opmærksom på, at ved vedtagelse af nye BAT-konklusioner, skal husdyrbruget lever op til disse krav indenfor 4 år fra offentliggørelse af BAT-konklusionen.

Følgende særregler er gældende for alle IE-husdyrbrug og fremgår af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens kap. 17:

- Miljøledelsessystem – *miljøpolitik, mål, handleplan og oplæring af personale*
- Plan for regelmæssig kontrol, reparation, vedligehold og beredskab
- Fordringskrav
- Energieffektiv belysning
- Støvemissioner fra staldanlæg
- Årlig indberetning til kommunalbestyrelsen
- Ophør af husdyrbrug

Foruden ovenstående særregler, skal kommunen desuden ved vurdering af en ansøgning om godkendelse af et IE-husdyrbrug varetage følgende regel:

§ 35. Kommunalbestyrelsen skal ved vurderingen af en ansøgning om godkendelse af et IE-husdyrbrug desuden sikre sig, at husdyrbruget indrettes og drives på en sådan måde, at

- 1) der ud over iagttagelse af kravet i § 25 er truffet de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik,
- 2) energi- og råvareforbruget udnyttes mest effektivt,
- 3) mulighederne for at substituere særligt skadelige eller betænkelige stoffer med mindre skadelige eller betænkelige stoffer er udnyttet,
- 4) produktionsprocesserne er optimeret, i det omfang det er muligt,
- 5) affaldshierarkiet, jf. § 6 b i lov om miljøbeskyttelse, iagttages,
- 6) der, i det omfang forureningen ikke kan undgås, er anvendt bedste tilgængelige rensningsteknik, og
- 7) der er truffet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at forebygge uheld og begrænse konsekvenserne heraf.

I det efterfølgende gennemgås det, om IE-husdyrbruget er indrettet og drevet på en måde, som sikre, at husdyrgodkendelseslovens krav til IE-husdyrbrug er opfyldt.

### Energi- og Ressourceforbrug

Kommunen skal ved godkendelse af et IE-husdyrbrug sikre, at energi- og råvareforbruget udnyttes mest effektivt.

Det fremgår af Miljøkonsekvensrapporten, at de væsentligste anvendte materialer og naturressourcer er følgende:

- Vandforbrug på 9.000 m<sup>3</sup> og et energiforbrug på 126.000 kWh

De væsentligste anvendte energiforbrugende kilder er oplyst til at være følgende:

- Ventilationsanlæg, varmeanlæg, fodringsanlæg og pumpning af gylle

Med udgangspunkt i de anvendte mængder mv. er der i miljøkonsekvensrapporten foretaget en vurdering af, hvilken betydning energi- og ressourceforbruget har for påvirkningen af miljøet. I det efterfølgende fremgår Svendborg Kommunes bemærkninger og vurderinger hertil.

### **Vandforbrug**

Det fremgår af Miljøkonsekvensrapporten, at der er anvendt BAT på at reducere vandforbruget ved at bruge drikkekopper i staldene, anvende højtryksrensere ved vask af stalde, daglig tilsyn samt reparationer, hvis der er opstået lækager og lignende på drikkevandssystemet.

Det er Svendborg Kommunes vurdering, at der ved anvendelse af de konkrete tiltag til reduktion af vandforbruget er foretaget de fornødne tiltag til at reducere vandforbruget mest muligt og derved sikre, at forbruget af vand udnyttes effektivt.

Det er Svendborg Kommunes vurdering, at der skal fastsættes vilkår til dokumentation af vandforbrug. Opgørelsen kan ske i forbindelse med det årlige regnskab for bedriften. Oplysningerne skal opbevares i mindst 5 år, og skal kunne vises ved tilsyn.

### **Energi**

Det fremgår af Miljøkonsekvensrapporten, at der er anvendt BAT til at reducere elforbruget ved bl.a. at bruge frekvensstyret ventilation og rengøre ventilationsanlægget effektivt. Der anvendes desuden gyllekøling, der reducerer forbruget af ressourcer til varme.

Det er Svendborg Kommunes vurdering, at der ved anvendelse af de konkrete tiltag til reduktion af energiforbruget er foretaget de fornødne tiltag til at reducere energiforbruget mest muligt og derved sikre, at forbruget af energi udnyttes effektivt.

Det er Svendborg Kommunes vurdering, at der skal fastsættes vilkår til dokumentation af energiforbrug. Opgørelsen kan ske i forbindelse med det årlige regnskab for bedriften. Oplysningerne skal opbevares i mindst 5 år, og skal kunne vises ved tilsyn.

### **Fastsættelse af vilkår**

- *Det årlige energi- og vandforbrug skal dokumenteres. Oplysningerne skal opbevares i mindst 5 år, og skal kunne vises ved tilsyn.*

### **Substitution af skadelige stoffer**

Det skal ved godkendelse efter husdyrbruglovens §16a, stk. 2 sikres, at der fastsættes vilkår, der begrænser anvendelse, fremstilling og frigivelse af relevante farlige stoffer med henblik på at undgå forurening af jord og grundvand. Ved farlige stoffer forstås stoffer og blandinger, som defineret i artikel 3 i Europa-Parlamentets og rådets forordning (EF) nr. 1272/2008. Der er i afsnittet om påvirkning af jord, grundvand og overfladevand fastsat vilkår, der skal håndtere og begrænse risikoen for et eventuelt spild af olie eller olieholdige produkter

Det skal samtidig sikres, at husdyrbruget har substitueret særligt skadelige eller betænkelige stoffer med mindre skadelige eller betænkelige stoffer er udnyttet.

Ansøger har i Miljøkonsekvensrapporten redegjort for, at der anvendes følgende farlige stoffer: olie/dieselolie og kemikalier.

Mulighederne for at substituere stofferne er undersøgt, og ansøger har konkluderet, at der ved substitution af råvarer og hjælpestoffer skiftes til mindre miljøbelastende råvarer og hjælpestoffer. Udskiftning sker alene til stoffer der er godkendt og tilladte til brug i Danmark. Regulering af miljøfarlige stoffer f.eks. planteværnsmidler og medicin er bestemt af anden lovgivning og det antages som udgangspunkt at nye tilladte hjælpestoffer er gennemtestet og mindre skadelige end eksisterende stoffer. Substitution og brugen af alternative planteværnsmidler og medicin koordineres med planteavlskonsulenter og dyrlæger. Der findes på nuværende tidspunkt ingen realistiske alternativer til olie/dieselolie med henblik på substitution.

Svendborg Kommune vurderer, at mulighederne for at substituere særligt skadelige stoffer eller betænkelige stoffer er udnyttet i den grad, det er relevant for staldafsnittene. Brug af sprøjtemidler eller andre midler, der er relevante for markarbejdet, er reguleret og kontrolleres af anden lovgivning.

### **Optimering af produktionsprocesser**

Det skal ved godkendelse af et IE-husdyrbrug sikres, at produktionsprocesserne er optimeret.

Ansøger har i miljøkonsekvensrapporten oplyst, at de væsentligste ressourcer er vand og energi, og der er redegjort for, at der i produktionen tages størst muligt hensyn til optimering af produktionssprocesserne ved anvendelse af BAT på vand- og energibesparende foranstaltninger. Der er desuden redegjort for der føres regnskab med vand- og energiforbrug, reparation og vedligeholdelse af udstyr. Desuden udbringes husdyrgødningen efter afgrødernes behov og der føres gødningsregnskab med såvel handelsgødning som husdyrgødning.

Det er Svendborg Kommunes vurdering, at ansøger har redegjort for at produktionsprocesserne er optimeret i det omfang det er muligt.

### **Affald**

Kommunen skal ved godkendelse af et IE-husdyrbrug sikre, at affaldshirakiet iagttages jf. miljøbeskyttelseslovens regler. Affaldshirakiet er karakteriseret ved følgende:

1. affaldsforebyggelse
2. Forberedelse med henblik på genbrug
3. Genanvendelse
4. Anden nyttiggørelse
5. bortskaffelse.

Husdyrproduktionen er omfattet af Affaldsbekendtgørelsen<sup>18</sup>, og af regulativ for erhvervsaffald (<https://langelandkommune.dk/erhverv/miljoe-erhverv-og-landbrug/affald-oggenbrug/erhvervsaffald>). Erhvervsaffald fra husdyrbruget skal håndteres i overensstemmelse med Langeland Kommunes erhvervsaffaldsregulativ.

Erhvervsaffaldsregulativet fastsætter regler for sortering og genanvendelse af affald med henblik på at sikre en miljømæssigt forsvarlig bortskaffelse med størst mulig ressourceudnyttelse.

Håndtering af døde dyr på ejendommen er omfattet af reglerne i bekendtgørelse om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr<sup>19</sup>, og det forudsættes, at disse regler bliver fulgt. Reglerne sigter primært mod at undgå smitterisiko fra døde dyr gennem krav vedr. placering og indretning af afhentningspladser. Husdyrbruget skal til hver en tid efterleve gældende affaldsregulativ og lovgivning.

Ansøger har oplyst, at medicin opbevares i stald/værksted og bortskaffes via Motas.

---

<sup>18</sup> Bekendtgørelse om affald, BEK nr. 2159 af 9. december 2020 (affaldsbekendtgørelsen).

<sup>19</sup> Bekendtgørelse om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr, BEK nr. 558 af 1. juni 2011.



Det er i miljøkonsekvensrapporten redegjort for, at affaldshierarkiet iagttages ved at affald indsamles og leveres til enten godkendt affaldsmottager (Marius Pedersen eller Motas).

Ansøger oplyser endvidere at alt brændbart ikke-farligt affald opsamles og håndteres efter Langeland Kommunes affaldsregulativ.

Svendborg Kommune vurderer, at der med affaldssorteringen er foretaget forberedelse med henblik på genbrug og med afsætningen til godkendte affaldsmottagere eller genbrugspladsen er det sikret, at affaldets videre vej i affaldshierarkiet vil blive håndteret bedst muligt.

For at sikre en hensigtsmæssig opbevaring af affald på husdyrbruget fastsættes, der vilkår herom.

*Fastsættelse af vilkår:*

- *Både ikke farligt og farligt affald skal opbevares sådan, der ikke er risiko for spredning af affaldsfraktionerne på ejendommen og sådan, at der ikke kan ske forurening af jord, grundvand eller overfladevand.*

### **Anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)**

Svendborg Kommune skal - ud over kravet om anvendelse af BAT i forhold til ammoniakemission – sikre, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik.

Det fremgår af Miljøkonsekvensrapporten, at der anvendes BAT på energi- og vandbesparende foranstaltninger, management, foderefektivitet og gødningsanlæg.

Overordnet set, har ansøger belyst de krævede punkter mht. til anvendelse af BAT og Svendborg kommune vurderer derfor, at IE-husdyrbruget kan leve op til lovens krav vedrørende BAT.

### **Forebyggelse af uheld**

Det fremgår af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, at husdyrbruget skal indrettes og drives sådan, at der er truffet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at forebygge uheld og begrænse konsekvenserne.

En del af det lovpligtige miljøledelsessystem er, at det skal sikres, at personalet er oplært indenfor relevant lovgivning, planlægning af aktiviteter, beredskabsplanlægning mv. Der er samtidig krav om, at der skal udarbejdes en beredskabsplan.

Svendborg Kommune vurderer, at de lovpligtige krav om oplæring og beredskabsplan sammenholdt sikrer, at der er truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse uheld.

### **Offentlig høring**

Det ansøgte projekt godkendes efter husdyrbruglovens §16a stk. 2 og er dermed omfattet af husdyrbruglovens regler om udvidet offentlighed (jf. lovens §55)

Information om det ansøgte projekt er offentliggjort på Langeland Kommunes hjemmeside og Svendborg Kommunes hjemmeside i perioden fra d. 14. marts til d. 29. marts 2022. Materialet er dermed stillet til rådighed for offentligheden og berørte myndigheder. Der er ikke indkommet bemærkninger i høringsperioden.

Et udkast til afgørelse er offentliggjort på Langeland Kommunes og Svendborg Kommunes hjemmesider i perioden fra 4. april 2022 til d. 2. maj 2022. Ansøger, parter og andre berørte er direkte orienteret om høringen. Parter er her defineret som værende ejere og lejere af boliger, der ligger indenfor 644 m fra husdyranlægget, samt ejere af tilstødende matrikler.

Der er i perioden indkommet 2 høringssvar. De indkomne høringssvar samt Svendborg Kommunes bemærkninger hertil fremgår af bilag 4 og 5. Derudover er godkendelsens afsnit om lugt og påvirkning af naturområder uddybet i henhold til høringssvarenes bemærkninger.

Høringssvarene vedrører følgende emner:

- Lugt
- Påvirkning af naturområder
- Manglende konsekvensvurdering af rørdrum

Et udkast til afgørelse har været forelagt ansøger og dennes konsulent. Der er ikke modtaget bemærkninger.

Høringssvarene har ikke givet anledning til at ændre Svendborg Kommunes vurdering af miljøpåvirkningen.

## Konklusion

Idet de lovpligtige afstandskrav og beskyttelsesniveauer er overholdt, vurderer Svendborg Kommune, at udvidelsen af husdyrbruget kan godkendes.

Udvidelsen vil ikke medføre en væsentlig genepåvirkning af landskabelige værdier, natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning, jord, grundvand og overfladevand, og lugt-, støj-, rystelses-, støv-, flue-, transport- og lysgener, uhygiejniske forhold, affaldsproduktion m.v.

Ansøger har redegjort for at der anvendes bedst tilgængelig teknik (BAT) med udgangspunkt i management, foder, staldindretning, forbrug af vand og energi samt opbevaring, behandling og udbringning af husdyrgødning. På den baggrund konkluderer kommunen, at der anvendes BAT til at forebygge og begrænse eventuel miljøpåvirkning.

Samlet set vurderer Svendborg kommune, at afgørelsen ikke indebærer væsentlig virkning på miljøet, herunder i forhold til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, med de angivne vilkår.

# **BILAG**

## **Bilag 1. Miljøkonsekvensrapport.**

Vedlagt som særskilt bilag

**Bilag 2. Oversigtskort – placering af bygninger**



**Situationsplan 2021: Stengadevej 40, Tranekær**

- Gyflebeholder 1
- Gyflebeholder 2
- 1. Slagtesvin
- 2. Slagtesvin
- 3.+4. Slagtesvin
- 5. Slagtesvin
- 6. Foderlade/værksted med kemirum, olieopbevaring, dieseltank
- 7. Udleveringsrampe, kornblæser
- 8. Maskinhus og kornopbevaring
- 9. Fortank
- 10. Indleveringsrampe
- 11. Vaske-/fyldeplads

## Bilag 2: Produktionsarealopgørelse Ansøgt

Stald	Dyretype og staldsystem	Brutto: Længde x bredde inkl gangarealer	Antal stier	Dimension på stier (m)	Produktionsareal (m <sup>2</sup> )	Samlet produktionsareal (m <sup>2</sup> )
1	Slagtesvin, delv. spaltegulv, 25-49 % fast gulv		4	6 x 6,4	154	154
2	Slagtesvin, delv. spaltegulv, 25-49 % fast gulv		1	15,8 x 5,85	92,4	293
			1	7,95 x 5,85	46,5	
			10	6,3 x 2,45	154,4	
3. + 4.	Slagtesvin, delv. spaltegulv, 25-49 % fast gulv	32,57 x 20,39				664
5.	Slagtesvin, delv. spaltegulv, 25-49 % fast gulv		39	2,41 x 4,2	395	455
			8	1,8 x 4,2	60	
I alt						1566

### Bilag 3. Støj

#### Kildestyrker

Der er i beregningerne anvendt følgende kildestyrker, driftstider og betingelser for kilderne:

Nr.	Støjkilde	Kildestyrke dB(A)	Bemærkning
1	Ventilation (bygning 5)	85 <sup>20</sup>	Dataværdi fra støjmåling ved udmundning af afkast udført af akkrediteret rådgiver fra NIRAS <sup>21</sup>
2	Ventilation (bygning 3+4)	83 <sup>22</sup>	Dataværdi fra støjmåling ved udmundning af afkast udført af akkrediteret rådgiver fra NIRAS
3	Ventilation (Bygning 1+2)	78 <sup>23</sup>	Dataværdi fra støjmåling ved udmundning af afkast udført af akkrediteret rådgiver fra NIRAS
4	Korntørring	105	Data fra tidligere Grontmij/Carl Bro angiver, at kildestyrken for korntørringsanlæg ligger i intervallet fra 105-110dB(A).
6	Påfyldning af gyllevogn vha. traktor	103	Støjdatabasen. Traktorer, kørsel med svag acceleration svarende til 10-20 km/t
6	Intern transport	99,6	Støj fra lastbiler, målinger 2008, Rapport nr. 21-3, Miljøstyrelsens Referencelaboratorium, Støjmålinger, Delta.Lastbil med hastighed 10-20 km/t
7	Intern transport (udbringning af gylle og høst)	103	Støjdatabasen. Traktorer, kørsel med svag acceleration svarende til 10-20 km/t

<sup>20</sup> I alt 14 afkast, hvilket giver en kildestyrke på  $73,5\text{dB(A)} + 11,4\text{ dB(A)} = 84,9\text{ dB(A)}$

<sup>21</sup> Ifølge kildekataloget fra det tidligere Acoustica er kildestyrken for ventilatorer 90 dB(A). Det er dog Svendborg kommunes vurdering, at der er tale om en kildestyrke, som ikke umiddelbart er retvisende for de faktiske forhold på landbrugsejendommene i dag. NIRAS er kontaktet, og har oplyst, at støjdatabasen angiver kildestyrker for tagventilatorer på mellem 29-46dB(A). NIRAS har desuden selv gennemført støjmålinger i selve afkastet på 2 staldventilatorer – målingerne lå mellem 72-75dB(A). Dette understøtter Svendborg Kommunes vurdering af, at en kildestyrke på 90dB(A) er for høj. På baggrund af oplysninger fra NIRAS vurderer Svendborg Kommune, at der for hvert afkast kan anvendes en kildestyrke på 73,5 dB(A). Kildestyrken er korrigeret i forhold til antallet af afkast – dvs. for hver gang antallet af ventilatorer fordobles tillægges kildestyrken 3 dB(A).

<sup>22</sup> I alt 8 afkast, hvilket giver en kildestyrke på  $73,5\text{dB(A)} + 9\text{ dB(A)} = 82,5\text{ dB(A)}$

<sup>23</sup> I alt 14 afkast, hvilket giver en kildestyrke på  $73,5\text{dB(A)} + 4\text{ dB(A)} = 77,5\text{ dB(A)}$

### Driftstid

Ansøger har redegjort for følgende driftstider:

Støjkilde		Ansøgt			
		Driftstid/døgn (t)	Periode på år	Placering	Bemærkning
1	Ventilation (alle bygninger)	24 t	Dagligt i 12 mdr		Ventilationsanlæg er frekvensstyret.
4	Korntørring	24 t	5 dage ved høst	Ved udleveringsrampe på bygning nr. 5	
6	Påfyldning af gyllevogn vha. traktor	5 min pr. læs – og ca. 3 læs i time i perioden fra 06.00-22.00	Februar-maj, og August-september	Ved gyllebeholder	Der er taget udgangspunkt i, at gyllevogn fyldes vha. traktordrevet pumpe.
6	Intern transport (daglige transporter f.eks. foder)	Ca. 2 minutter i enten dag, aften eller natperiode	Cirka én daglig transport	Transportvej på den vestlige side af staldanlæg	Lastbil med hastighed på 10 km/t og en transportrute på 350m (ind-og udkørsel)
7	Intern transport (gyllekørsel og høst)	Ca. 3,2 min (nat) Ca. 50,6 (dag) Ca. 6,3 (aften) i perioden fra kl. 06.00-22.00	Gyllekørsel afvikles i forår/efterår og høst-transporter over 5-7 dage i sensommer	Transportvej på den vestlige side af staldanlæg	Traktor med hastighed på 10 km/t og en transportrute på 350m (ind-og udkørsel) Der er taget udgangspunkt i, at der afvikles ca. 3 transporter i timen

Der er på baggrund af ansøgers oplysninger om driften af de primære støjkilder udregnet procentvise driftstider på baggrund af referenceperioderne svarende til 8 timer, 1 time og ½ time i henholdsvis dag, aften og nat-perioden. Driftstiderne fremgår af den efterfølgende tabel.



Kildedata					
Nr	Navn/type	Lydeffekt	Driftstid [%]		
			dag/8 timer	aften/1 time	nat/½ time
K01	ventilation - bygning 5	85 dB(A)	100	100	100
K02	Ventilation - bygning 3 + 4	83 dB(A)	100	100	100
K03	Ventilation - bygning 1 + 2	78 dB(A)	100	100	100
K04	korntørring - blæser	100 dB(A)	100	100	100
K05	Påfyldning af gyllevogn	103 dB(A)	25	25	25
K06	Intern transport - hverdag	100 dB(A)		3	7
K07	gyllekørsel/høst	103 dB(A)	11	11	11

Der er ikke fastsat driftstid for intern transport i hverdagene, da det procentvise bidrag vil være væsentligt under 1% og dermed uden betydning for den samlede støjbelastning.

#### Transmissionsvej mellem kilde og beregningspunkt

Beregningen af støj i omgivelserne afhænger af en række faktorer f.eks. afstand, afskærmning mv. Beregningsmodel kan korrigere for afstand mellem kilde og beregningspunkt, afskærmning af kilden, hård eller blødt terræn og refleksion ved kilden.

Forudsætningerne for beregningen af støj ved de omkringliggende boliger fremgår af de efterfølgende tabeller.

#### R1: Stengadevej 42:

Transmissionsvej					
Referencepunkt R1					
Kilde	Kilden medtages?	Væsentlig afskærmning?	Afstand [m] til referencepunkt	Terrænoverflade	Reflekterende, lodret flade ved kilden
K01	Ja	Nej	140	Blød	Nej
K02	Ja	Nej	130	Blød	Nej
K03	Ja	Nej	105	Blød	Nej
K04	Ja	Ja	135	Blød	Nej
K05	Ja	Ja	180	Blød	Nej
K06	Ja	Ja	110	Blød	Nej
K07	Ja	Ja	110	Blød	Nej

Bygninger, der er placeret øst for boligen på Stengadevej 42 tillægges afskærmende effekt i forhold til støjklenderne korntørring, påfyldning af gyllevogn samt transport langs intern transportrute.

## Stengadevej 38

Transmissionsvej					
Referencepunkt R2					
Kilde	Kilden medtages?	Væsentlig afskærmning?	Afstand [m] til referencepunkt	Terrænoverflade	Reflekterende, lodret flade ved kilden
K01	Ja	Nej	194	Blød	Nej
K02	Ja	Nej	168	Blød	Nej
K03	Ja	Nej	134	Blød	Nej
K04	Ja	Ja	210	Blød	Nej
K05	Ja	Ja	250	Blød	Nej
K06	Ja	Ja	180	Blød	Nej
K07	Ja	Ja	180	Blød	Nej

De eksisterende driftbygninger og bygningerne ved Stengadevej 38 tillægges en afskærmende effekt i forhold til støjklenderne korntørring, påfyldning af gyllevogn samt transport langs intern transportrute.

## Stengadevej 28.

Transmissionsvej						
Referencepunkt R3						
Kilde	Kilden medtages?	Væsentlig afskærmning?	Afstand [m] til referencepunkt	Terrænoverflade	Reflekterende, lodret flade ved kilden	
K01	Ja	<input type="checkbox"/>	Nej	455	Blød	Nej
K02	Ja	<input type="checkbox"/>	Nej	462	Blød	Nej
K03	Ja	<input type="checkbox"/>	Nej	480	Blød	Nej
K04	Nej	<input type="checkbox"/>				
K05	Ja	<input type="checkbox"/>	Nej	440	Blød	Nej
K06	Nej	<input type="checkbox"/>				
K07	Nej	<input type="checkbox"/>				

De eksisterende driftsbygninger på Stengadevej 40 har en fuldstændig afskærmende effekt i forhold til kornblæser og intern transport, og disse kilder vil derfor helt åbentlyst ikke medføre et støjbidrag ved boligen på Stengadevej 28, og disse støjklender er derfor udeladt af den samlede vurdering af støjbelastningen ved boligen på Stengadevej 28.

## Resultater

Beregningerne er udført ud fra følgende forudsætninger:

- Scenarie 1: Udbringning af gylle og påfyldning af gyllevogn, ingen drift af kornblæser
- Scenarie 2: Drift af kornblæser og høsttransporter, ingen påfyldning af gyllevogn og ingen gylletransporter

Resultatet af de gennemførte støjberegninger er herefter:

R1: Stengadevej 42:

### Scenarie 1

Beregningsresultat									
Referencepunkt R1									
Kilde nr.	Kilde navn/type	Lydeffekt dB(A)	Medtaget?	Driftstid [%]			Leq [dB(A)]		
				dag	aften	nat	dag	aften	nat
K01	ventilation - bygning 5	85	Ja	100	100	100	31	31	31
K02	Ventilation - bygning 3 + 4	83	Ja	100	100	100	30	30	30
K03	Ventilation - bygning 1 + 2	78	Ja	100	100	100	27	27	27
K04	kornlørring - blæser	100	Nej	100	100	100			
K05	Påfyldning af gyllevogn	103	Ja	25	25	25	31	31	31
K06	Intern transport	100	Ja		3	7		23	27
K07	gyllekørsel/høst	103	Ja	11	11	11	32	32	32
K08									
K09									
K10									
K11									
K12									
K13									
K14									
K15									
total							37	37	38

### Scenarie 2

Beregningsresultat									
Referencepunkt R1									
Kilde nr.	Kilde navn/type	Lydeffekt dB(A)	Medtaget?	Driftstid [%]			Leq [dB(A)]		
				dag	aften	nat	dag	aften	nat
K01	ventilation - bygning 5	85	Ja	100	100	100	31	31	31
K02	Ventilation - bygning 3 + 4	83	Ja	100	100	100	30	30	30
K03	Ventilation - bygning 1 + 2	78	Ja	100	100	100	27	27	27
K04	kornlørring - blæser	100	Ja	100	100	100	36	36	36
K05	Påfyldning af gyllevogn	103	Nej	25	25	25			
K06	Intern transport - hverdag	100	Ja		3	7		23	27
K07	gyllekørsel/høst	103	Ja	11	11	11	32	32	32
K08									
K09									
K10									
K11									
K12									
K13									
K14									
K15									
total							39	39	40

## R2: Stengadevej 38:

### Scenarie 1

Beregningsresultat									
Referencepunkt R2									
Kilde nr.	Kilde navn/type	Lydeffekt dB(A)	Medtaget?	Driftstid [%]			Leq [dB(A)]		
				dag	aften	nat	dag	aften	nat
K01	ventilation - bygning 5	85	Ja	100	100	100	28	28	28
K02	Ventilation - bygning 3 + 4	83	Ja	100	100	100	28	28	28
K03	Ventilation - bygning 1 + 2	78	Ja	100	100	100	24	24	24
K04	komtørring - blæser	100	Nej	100	100	100			
K05	Påfyldning af gyllevogn	103	Ja	25	25	25	28	28	28
K06	Intern transport	100	Ja		3	7		19	22
K07	gyllekørsel/høst	103	Ja	11	11	11	27	27	27
K08									
K09									
K10									
K11									
K12									
K13									
K14									
K15									
total							34	34	35

### Scenarie 2

Beregningsresultat									
Referencepunkt R2									
Kilde nr.	Kilde navn/type	Lydeffekt dB(A)	Medtaget?	Driftstid [%]			Leq [dB(A)]		
				dag	aften	nat	dag	aften	nat
K01	ventilation - bygning 5	85	Ja	100	100	100	28	28	28
K02	Ventilation - bygning 3 + 4	83	Ja	100	100	100	28	28	28
K03	Ventilation - bygning 1 + 2	78	Ja	100	100	100	24	24	24
K04	komtørring - blæser	100	Ja	100	100	100	33	33	33
K05	Påfyldning af gyllevogn	103	Nej	25	25	25			
K06	Intern transport - hverdag	100	Ja		3	7		19	22
K07	gyllekørsel/høst	103	Ja	11	11	11	27	27	27
K08									
K09									
K10									
K11									
K12									
K13									
K14									
K15									
total							36	36	36

### R3: Stengadevej 28:

#### Scenarie 1

Beregningsresultat									
Referencepunkt R3									
Kilde nr.	Kilde navn/type	Lydeffekt dB(A)	Medtaget?	Driftstid [%]			Leq [dB(A)]		
				dag	aften	nat	dag	aften	nat
K01	ventilation - bygning 5	85	Ja	100	100	100	21	21	21
K02	Ventilation - bygning 3 + 4	83	Ja	100	100	100	19	19	19
K03	Ventilation - bygning 1 + 2	78	Ja	100	100	100	13	13	13
K04	korttørring - blæser	100	Nej	100	100	100			
K05	Påfyldning af gyllevogn	103	Ja	25	25	25	33	33	33
K06	Intern transport	100	Nej		3	7			
K07	gyllekørsel/høst	103	Nej	11	11	11			
K08									
K09									
K10									
K11									
K12									
K13									
K14									
K15									
total							34	34	34

#### Scenarie 2

Beregningsresultat									
Referencepunkt R3									
Kilde nr.	Kilde navn/type	Lydeffekt dB(A)	Medtaget?	Driftstid [%]			Leq [dB(A)]		
				dag	aften	nat	dag	aften	nat
K01	ventilation - bygning 5	85	Ja	100	100	100	21	21	21
K02	Ventilation - bygning 3 + 4	83	Ja	100	100	100	19	19	19
K03	Ventilation - bygning 1 + 2	78	Ja	100	100	100	13	13	13
K04	korttørring - blæser	100	Nej	100	100	100			
K05	Påfyldning af gyllevogn	103	Nej	25	25	25			
K06	Intern transport - hverdag	100	Nej		3	7			
K07	gyllekørsel/høst	103	Nej	11	11	11			
K08									
K09									
K10									
K11									
K12									
K13									
K14									
K15									
total							23	23	23

#### Bilag 4. Oversigt over hørings svar.

Hørings svar nr. modtaget dato	Afsenders adresse	Hørings svar
1. 1. april 2022	Stengadevej 44, 5953 Tranekær	Jeg er nabo til den produktion af grise som man ønsker udvidet. Jeg er ikke interesseret i at få udvidet produktionen, da jeg allerede nu kan lugte svinene, og jeg ønsker ikke at blive yderligere generet af grim lugt i mit eget hjem.
2. 1. maj 2022	Stengadevej 29, 5953 Tranekær  Svendborg <i>Kommune skal bemærke, at afsender af hørings svar ikke ejer Stengadevej 42, 5953 Tranekær.</i>	<p>XXXXX er nær nabo til den ansøgte produktionsudvidelse, som ejer af ejendommen Stengadevej 42 samt følgende nærliggende matrikler: 1H Frellesvig By, Tullebølle, 2C &amp; 6D Løkkeby By, Tullebølle, 19A Tullebølle By, Tullebølle og 1E Stengade By, Tullebølle. Alle matrikler er i løbet af 2021 og 2022 omlagt til hhv. skov og lysåben natur inkl. 4 nye vandhuller, som del af et privat initiativ for at bidrage til at løse klima- og biodiversitetskrisen.</p> <p>Vi har i forbindelse med omlægningen af matrikel 1H i Frellesvig fået udarbejdet et screeningsnotat af naturpotentialerne (vedlagt som Bilag 1), og kan herigennem konstatere, at næringsstofbelastningen i området allerede er langt højere end ønskeligt.</p> <p><i>Vi har derfor følgende kommentarer og spørgsmål til Svendborg Kommunes høringsmateriale vedr. Udvidelse af svineproduktionen på Stengadevej 40:</i></p> <p>I den miljøtekniske redegørelse, vises der på side 28 to kort over en betragtelig andel §3 natur i området: moser, enge, overdrev og vandhuller. Tilsammen udgør området mere end 60 hektar (det største på den midterste del af Langeland), og må derfor i naturmæssige sammenhænge anses som et betydeligt område der skal værnes nøje om. Hele området er en del af udpegningen 'økologiske forbindelser' i den seneste kommuneplan for Langeland Kommune, og indgår i en samlet udpegnings af naturarealer med en HNV-værdi på mellem 5 og 7.</p> <p>Det virker derfor påfaldende mangelfuldt, at der ikke er lavet en besigtigelse af området i forbindelse med den miljøtekniske redegørelse – men at der bruges data fra 1994 som baggrund for at træffe en skrivebordsafgørelse i sagen. Data er således 28 år gamle, og kan derfor næppe anses som brugbare.</p> <p>Vi vil derfor gerne spørge om, hvorfor Svendborg Kommune ikke anvender brugbare data som udgangspunkt for afgørelsen? Der bør derfor som minimum anvendes nyere data, samt udføres en besigtigelse af alle de berørte §3 arealer udpeget i redegørelsen.</p> <p>For alle de nærliggende §3 naturtyper gælder det, at tålegrænserne er eller vil blive overskredet med den planlagte udvidelse. Særligt moser nord for Stengadevej 40 har potentiale til at blive en værdifuld sumpskog (se bilag 1). Denne naturtype har en tålegrænse på 10-20 kg N/ha/år, og den planlagte udvidelse modarbejder derfor direkte muligheder for at forbedre de aktuelle naturværdier i området.</p> <p>I den miljøtekniske redegørelse er der desuden ikke lavet en konsekvensvurdering af rørdrum, som er beskyttet af EU's Fuglebeskyttelsesdirektiv. Da der med sikkerhed er rørdrum i området (se bilag 1), bør kommunen lave en konsekvensvurdering for denne, da det er en beskyttet fugleart.</p>

## Bilag 5. Svendborg Kommunes behandling af høringssvarene.

Berørte emner	Svendborg Kommunes bemærkninger
Lugt	<p>Det fremgår af godkendelsens afsnit om lugt, at husdyrbruglovens grænseværdier for lugt ved de nærmeste omkringliggende boliger og områder er overholdt. Svendborg Kommune har på baggrund af det indkomne høringssvar om lugtgener gennemført en beregning af lugtbelastningen ved denne konkrete bolig. Beregningen viser, at husdyrbruglovens grænseværdi for lugt er overholdt ved boligen. Resultatet af beregningen er indarbejdet i godkendelsens afsnit om lugt.</p> <p><i>Høringssvaret har ikke givet anledning til at ændre Svendborg Kommunes vurdering.</i></p>
Påvirkning af Naturområde	<p>Svendborg Kommune har på baggrund af det indkomne høringssvar gennemført en besigtigelse af moseområdet nord for husdyrbruget og en sø ved gyllebeholderne. Med udgangspunkt i besigtigelsen er der gennemført en opdateret vurdering af naturområdernes tilstand og mosens tålegrænse. På baggrund af Svendborg Kommunes besigtigelse er det fortsat kommunens vurdering, at naturområdernes tilstand ikke vil ændres, som følge af den ansøgte ændring. Godkendelsens afsnit om påvirkning af naturområder er opdateret med den nyeste viden om mosens og søens tilstand.</p> <p><i>Høringssvaret har ikke givet anledning til at ændre Svendborg Kommunes vurdering.</i></p>
Konsekvensvurdering af rørdrum	<p>Rørdrum er på udpegningsgrundlaget for Fuglebeskyttelsesområdet nr. 71, der ligger ca. 6,3 km sydvest for husdyrbruget på Stengadevej 40. Ifølge habitatbekendtgørelsen<sup>24</sup> skal der først gennemføres en konsekvensvurdering, hvis myndigheden vurderer, at et projekt enten i sig selv eller sammen med andre projekter kan påvirke et NATURA 2000 område væsentligt – herunder arter, der er på udpegningsgrundlaget for NATURA-2000 området. Det er Svendborg Kommunes vurdering, at den ansøgte ændring af projektet ikke vil medføre nogen påvirkning af NATURA-2000 områder eller arter på udpegningsgrundlaget for NATURA-2000-områder, og derfor skal der</p>

---

<sup>24</sup> §6 og §7 Habitatbekendtgørelsen, Bekg. Nr. 2091 af 12. november 2021. Bekendtgørelse om udpegnings- og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

	ikke gennemføres en konsekvensvurdering efter habitatreglerne. Godkendelsens afsnit om påvirkning af NATURA-2000 områder er uddybet i henhold til ovenstående.
--	--

*Høringssvaret har ikke givet anledning til at ændre Svendborg Kommunes vurdering.*